

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»**

**Αγγελική Ευθυμίου   Ηλίας Δήμος
Μαρία Μητσιάκη   Ιουλία Αντύπα**

**Εικονογραφημένο Λεξικό
Το Πρώτο μου Λεξικό**

Α΄. Β΄. Γ΄ Δημοτικού

**Τόμος 7ος
(Κ,κ (κέρμα-))**

Εικονογραφημένο Λεξικό

Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού

Το Πρώτο μου Λεξικό

**Τόμος 7ος
(Κ,κ (κέρμα-))**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

**Αγγελική Ευθυμίου, Λέκτ. Δημοκρί-
τειου Παν. Θράκης
Ηλίας Δήμος, Εκπαιδευτικός Π.Ε.
Μαρία Μητσιάκη, Φιλολόγος
Ιουλία Αντύπα, Λεξικογράφος**

ΚΡΙΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

**Α. Ν. Συμεωνίδου-Χριστίδου,
Καθηγήτρια Α.Π.Θ.
Κωνσταντίνος Παπανδρέου,
Σχολικός Σύμβουλος
Εμμανουήλ Χαρίτος,
Εκπαιδευτικός Π.Ε.**

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

**Λήδα Βαρβαρούση, Εικονογράφος
– Σκιτσογράφος**

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Ελένη Λεοντσίνη, Φιλόλογος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του
Παιδαγ. Ινστιτούτου

Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγ. Ινστιτ.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
Dr Αρετή Καραθανάση-
Κατσαούνου, Μόνιμη Πάρεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Αγγέλικα Κοροβέση, ζωγράφος

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**
Ομάδα εργασίας για το Ινστιτούτο
Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**Προσαρμογή: Γκότση Ελένη ,
Εκπαιδευτικός
Επιμέλεια: Μπακάλη Άννα,
Εκπαιδευτικός**

**Επιστημονικός υπεύθυνος:
Βασίλης Κουρμπέτης, Σύμβουλος Α΄
του Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ**

**Υπεύθυνη του έργου:
Μαρία Γελαστοπούλου,
Μ.Εδ. Ειδικής Αγωγής**

**Τεχνική υποστήριξη: Κωνσταντίνος
Γκυρτής, Δρ. Πληροφορικής**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
& ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»**

**Αγγελική Ευθυμίου   Ηλίας Δήμος
Μαρία Μητσιάκη   Ιουλία Αντύπα**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ**

**Εικονογραφημένο Λεξικό
Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού**

Το Πρώτο μου Λεξικό

**Τόμος 7ος
(Κ,κ (κέρμα-))**

**Γ΄ Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια
2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων εκ-
παιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Βλάχος

**Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστι-
τούτου**

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή υποστηρι-
κτικού εκπαιδευτικού υλικού με βά-
ση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δη-
μοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

**Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστι-**

τούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός

Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού

Ινστιτούτου

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75%
από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό
Ταμείο και 25% από εθνικούς
πόρους.**

Προέλευση Χάρτη της Ελλάδας

**«Γνωρίζω την Ελλάδα» Γεωγραφία
Ε΄ Δημοτικού, Οργανισμός Εκδό-
σεως Διδακτικών Βιβλίων, Έκδοση
Δ΄, Αθήνα 2005**

κέρμα [το] ουσιαστικό (κέρμα-
τα)

☑ Το κέρμα είναι νόμισμα
φτιαγμένο από μέταλλο. Συνή-
θως έχει μικρότερη αξία από το
χαρτονόμισμα. 🎵 κέρ-μα

Ο Δημητράκης αδειάζει
τα κέρματα
από το πορτοφόλι
του μπαμπά του.

κερνώ και **κερνάω**, **κερνιέμαι**
ρήμα (κέρασα, θα κεράσω)

☑ Όταν κερνάς κάποιον, του
προσφέρεις κάτι να φάει ή να
πιει και πληρώνεις εσύ γι' αυτό.

✍ Η Αθηνά κέρασε όλα τα παι-
διά της τάξης γλυκά, γιατί είχε

α κερνώ ----- κεφαλαία

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τη γιορτή της. Είχε φέρει ένα μεγάλο κουτί με κεράσματα. «Τα γλυκά είναι κέρασμα για τη γιορτή μου» είπε. κερ-νώ

κέτσαπ [το] ουσιαστικό

 Το κέτσαπ είναι έτοιμη σάλτσα από ντομάτα. Το βάζουμε σε μαγειρεμένα φαγητά για να τα κάνουμε πιο νόστιμα.

 κέ-τσαπ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό. 'το πάρτι'

κεφαλαία [τα] ουσιαστικό

 Τα κεφαλαία είναι τα μεγάλα γράμματα της αλφαβήτας.

κεφαλαία ----- κεφάλι

Με κεφαλαία αρχίζουν οι προτάσεις, τα ονόματά μας και τα ονόματα των πόλεων. ● μικρά

◇ κεφάλι 🎵 κε-φα-λαί-α

- Ποια άλλα ονόματα αρχίζουν με κεφαλαία;

κεφάλας [ο] ουσιαστικό (κεφάλες) → κεφάλι

κεφάλι [το] ουσιαστικό (κεφάλια)

☑ Το κεφάλι είναι το πάνω μέρος του σώματος των ανθρώπων και των ζώων όπου βρίσκονται τα μάτια, το στόμα,

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κεφάλι ----- κεφαλιά

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

η μύτη και τα αυτιά.

✓ Λέμε ότι κάποιος είναι κεφά-
λι, όταν είναι πολύ έξυπνος άν-
θρωπος. Επίσης λέμε ότι κάνεις
του κεφαλιού σου, όταν κάνεις
αυτό που θέλεις χωρίς να ζητή-
σεις τη γνώμη κανενός.

◇ Όταν κάποιος έχει μεγάλο κε-
φάλι, λέ-με πως έχει κεφάλα ή
πως είναι ο ίδιος κεφάλας.

Όταν πονάει το κεφάλι σου, έ-
χεις πονοκέφαλο. Όταν χτυπάς
κάτι με το κε-φάλι σου, του δί-
νεις κεφαλιά.

🎵 κε-φά-λι 🖋️ 'το σώμα μας'

κεφαλιά [η] ουσιαστικό
(κεφαλιές) → κεφάλι

κέφι ----- κηδεμόνας

κέφι [το] ουσιαστικό (κέφια)

☑ Όταν είμαστε χαρούμενοι, έχουμε καλή διάθεση και γελάμε, έχουμε κέφια. ✍ Στα κέφια του είναι σήμερα ο κύριος Μιχάλης. Είπε καλημέρα σε όλους χαμογελώντας. **◇ Είναι κεφάτος.**

🎵 κέ-φι

κεφτές [ο] ουσιαστικό (κεφτέδες)

☑ Οι κεφτέδες είναι μικρές μπάλες από κιμά, ψωμί, αυγά, λάδι, κρεμμύδι και μπαχαρικά που τηγανίζονται σε καυτό λάδι ή ψήνονται στον φούρνο. 🎵 κε-φτές

κηδεμόνας [ο], [η] ουσιαστικό

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κηδεμόνας ----- κήπος

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

(κηδεμόνες)

☑ Κηδεμόνες είναι αυτοί που είναι υπεύθυνοι για ένα παιδί, δηλαδή οι γονείς του ή κάποιοι άλλοι, αν το παιδί έχει μείνει χωρίς γονείς ή μένουν μακριά.

🎵 κη-δε-μό-νας

κήπος [ο] ουσιαστικό (κήποι)

☑ Ο κήπος είναι ο φραγμένος χώρος έξω από ένα σπίτι. Στον κήπο φυτεύουμε λουλούδια, δέντρα και καμιά φορά και λαχανικά. **◇ Ο κηπουρός πληρώνεται για να φροντίζει τους κήπους των ανθρώπων. Στον ζωολογικό κήπο βρίσκονται μαζεμένα πολλά ζώα από άλλες χώρες,**

κήπος -----κιάλια

κι έτσι μπορούμε να τα δούμε από κοντά. ανθόκηπος, λαχανόκηπος 🎵 κή-πος

κηπουρός [ο], [η] ουσιαστικό (κη-πουροί) → κήπος

κηροπήγιο [το] ουσιαστικό (κηροπήγια) → κερι

κιάλια [τα] ουσιαστικό
☑ Με τα κιάλια βλέπεις πιο καλά τα αντικείμενα ή τα μέρη που βρίσκονται μακριά.
🎵 κιά-λια

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κιθάρα ----- κιμωλία

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κιθάρα [η] ουσιαστικό (κιθάρες)

☑ Η κιθάρα είναι ένα ξύλινο μουσικό όργανο με έξι χορδές. Την κιθάρα την παίζουμε με τα δάχτυλα.

◇ Ο κιθαρίστας κερδίζει λεφτά παίζοντας κιθάρα για τους άλλους. 🎵 κι-θά-ρα

🖋 'τα μου-σικά όργανα'

κιλό [το] ουσιαστικό (κιλά)

☑ Όταν ζυγίζομαστε, βλέπουμε το βάρος μας σε κιλά. Ένα κιλό είναι χίλια γραμμάρια. 🎵 κι-λό

κιμωλία [η] ουσιαστικό (κιμωλίες)

☑ Στο σχολείο όταν κάποιος

κιωλία ----- κινδυνεύω

γράφει στον πίνακα, γράφει με
κιωλία. Με κιωλία γράφουμε
στους μαύρους πίνακες και με
μαρκαδόρο στους άσπρους πί-
νακες. 🎵 κι-μω-λί-α

κινδυνεύω ρήμα (κινδύνευσα,
θα κινδυνεύσω)

☑️ Όταν κινδυνεύεις από κάτι ή
να πάθεις κάτι, μπορεί να γίνει
κάτι πολύ κακό σε σένα. 🖋️ «Αν

πηγαίνεις με το ποδήλατο σε
δρόμους με πολλά αυτοκίνητα,
κινδυνεύεις να σε χτυπήσουν»
είπε ο θεός Αλέκος στην Αθηνά.

◇ Αν ξεχάσεις να κλείσεις το μά-
τι της κουζίνας, ο κίνδυνος να
πιάσει φωτιά το σπίτι είναι

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω
κινδυνεύω----- κινηματογράφος

μεγάλος. επικίνδυνος

🎵 ΚΙΝ-ΔΥ-ΝΕΪ-Ω

κίνδυνος [ο] ουσιαστικό (κίν-
δυνοι) → κινδυνεύω

κινηματογράφος [ο] ουσια-
στικό (κινηματογράφοι)

☑️ Ο κινηματογράφος είναι η τέχνη του να κάνει κανείς ταινίες, δηλαδή να φτιάχνει ιστορίες με εικόνες, ηθοποιούς και μουσική. 🖋️ Ο μπαμπάς του Νίκου έχει σε βίντεο πολλές ταινίες του παλιού ελληνικού κινηματογράφου.

✓ Ο κινηματογράφος είναι και ο χώρος όπου πηγαίνουμε για να

κινηματογράφος----- κίνηση

δούμε ταινίες. ✍ Συχνά τις Κυριακές ο Κώστας και η Αθηνά πηγαίνουν στον κινηματογράφο ή το θέατρο. ○ σινεμά
🎵 κι-νη-μα-το-γρά-φος

κίνηση [η] ουσιαστικό (κινήσεις)

☑ Η Ροζαλία παρακολουθούσε τις κινήσεις του Πιτσικόκου μέσα στο κλουβί, δηλαδή παρακολουθούσε πώς το καναρίνι άλλαζε θέση μέσα στο κλουβί.

✓ Ο Κώστας χωρίς να το θέλει έκανε μία απότομη κίνηση κι έριξε το βάζο της μαμάς του. Κούνησε ένα μέρος του σώματός του.

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κίνηση ----- κινητό

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

✓ Στο κέντρο της πόλης έχει πάντα πολλή κίνηση. Έχει πολύ κόσμο, αυτοκίνητα και φασαρία.
● ηρεμία, ησυχία ◇ Όταν κάποιος αλλάζει θέση, κινείται.
κουνώ, κινητό, ακίνητος, κινούμενα σχέδια, αυτοκίνητο
🎵 κί-νη-ση

κινητό [το] ουσιαστικό (κινητά)
☑ Το κινητό είναι τηλέφωνο χωρίς καλώδιο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί κι έξω από το σπίτι.
● σταθερό (τηλέφωνο)
◇ κίνηση, κινώ
🎵 κι-νη-τό

- Λέμε και το κινητό τηλέφωνο.

κινούμενα σχέδια [τα] ουσιαστικό

✓ Τα κινούμενα σχέδια είναι ταινίες για τον κινηματογράφο ή την τηλεόραση. Οι ήρωές τους είναι σχέδια που κινούνται.

◇ κίνηση, κινώ

♪ κι-νού-με-να
σχέ-δι-α

Η Αθηνά και ο Δημητράκης
βλέπουν
κινούμενα σχέδια στην
τηλεόραση.

κινώ, κινούμαι ρήμα (κίνησα,
θα κινήσω) → κίνηση

α **κιτρινίζω** ----- **κίτρινος**

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κιτρινίζω ρήμα (κιτρίνισα, θα
κιτρινίσω) → κίτρινος

κίτρινος, κίτρινη, κίτρινο

επίθετο(κίτρινοι, κίτρινες, κί-
τρινα)

☑ Το ώριμο λεμόνι είναι κίτρινο.
Κίτρινος είναι και ο κρόκος του
αυγού.

✓ (σαν ουσιαστικό) Το κίτρινο
είναι το αγαπημένο χρώμα της
Ελένης.

✓ Λέμε ότι κάποιος γίνεται κί-
τρινος από τον φόβο του.

◇ Όταν κάποιος **κιτρινίζει**, γί-
νεται **κίτρινος**.

🎵 κί-τρι-νος 🖋️ ‘τα χρώματα’

κλαδί [το] ουσιαστικό (κλαδιά)

☑ Τα κλαδιά ενός δέντρου βγαίνουν από τον κορμό του. Πάνω σ' αυτά βγαίνουν τα φύλλα, τα λουλούδια και οι καρποί του δέντρου.

○ κλαρί, κλωνάρι

♪ κλα-δί   **Δες δέντρο**

κλαίω, κλαίγομαι ρήμα (έκλαψα, θα κλάψω)

☑ Όταν κλαις, χύνεις δάκρυα γιατί είσαι λυπημένος, συγκινημένος ή τρομαγμένος.

✓ Όταν κλαίγεσαι, όλο παραπονιέσαι για κάτι που στην πραγ-

α κλαίω----- κλαψιάρης

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ματικότητα δεν είναι σοβαρό.

◇ Όταν βάζεις τα κλάματα, κλαις. Όταν κλαις συνέχεια, σε λένε κλαψιάρη. 🎵 κλαί-ω

κλάμα [το] ουσιαστικό (κλάματα) → κλαίω

κλαρί [το] ουσιαστικό (κλαριά)

☑ Το κλαρί είναι το κλαδί του δέντρου ή του θάμνου.

○ κλαδί, κλωνάρι 🎵 κλα-ρί

κλαψιάρης, κλαψιάρα, κλαψιάρικο επίθετο (κλαψιάρηδες, κλαψιάρες, κλαψιάρικα)

→ κλαίω

κλέβω ρήμα (έκλεψα, θα κλέψω)

☑ Όταν κλέβεις, παίρνεις από κάποιον κάτι που δε σου ανήκει. ✍ Στο έργο που έβλεπε η θεία Κατερίνα μπήκαν κλέφτες σ' ένα κοσμηματοπωλείο κι έκλεψαν πολλά κοσμήματα.

◇ Αυτοί που κλέβουν είναι κλέφτες κι αυτό που κάνουν λέγεται κλοπή ή κλεψιά.

🎵 κλέ-βω

κλειδαράς [ο] ουσιαστικό
(κλειδαράδες) → κλειδί

α κλειδαριά ----- κλειδί

κλειδαριά [η] ουσιαστικό (κλειδαριές) → κλειδί

κλειδί [το] ουσιαστικό (κλειδιά)

☑ Με το κλειδί κλείνουμε την πόρτα έτσι ώστε να μην ανοίγει χωρίς το κλειδί. Την κλειδώνουμε.

◇ Όταν κλείνεις ένα συρτάρι, ένα ντουλάπι ή μία πόρτα με κλειδί, τα κλειδώνεις. Για να κλειδώσεις μία πόρτα, βάζεις το κλειδί στην κλειδαριά και το στρίβεις. Αυτός που φτιάχνει κλειδιά λέγεται κλειδαράς. κλειδώμα 🎵 κλει-δί

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κλειδώνω, κλειδώνομαι ρήμα
(κλείδωσα, θα κλειδώσω)
→ κλειδί

κλείνω, κλείνομαι ρήμα
(έκλεισα, θα κλείσω)

☑ Έκανε τόσο κρύο, που η Αθηνά έκλεισε το παράθυρο για να μην μπαίνει το κρύο μέσα. Ήταν ήδη κρυωμένη και η φωνή της είχε κλείσει. ● ανοίγω

✓ «Κλείσε την τηλεόραση επιτέλους!» φώναξε ο κύριος Μιχάλης στη θεία του. ○ σβήνω ● ανάβω

✓ Η Αθηνά έκλεισε τα έξι, δηλαδή έγινε έξι χρονών.

◇ «Γιατί τα μαγαζιά είναι κλει-

α κλείνω ----- κλήμα

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

στά την Κυριακή;» ρώτησε η Α-
θηνά. Γιατί δε λειτουργούν;

● ανοιχτός 🎵 κλεί-νω

κλειστός, κλειστή, κλειστό επί-
θετο (κλειστοί, κλειστές, κλει-
στά) → κλείνω

κλέφτης [ο], **κλέφτρα** [η]
(κλέφτες, κλέφτρες) → κλέβω

κλήμα [το] ουσιαστικό (κλήμα-
τα)

☑ Το κλήμα είναι το φυτό που
βγάζει το σταφύλι. ○ αμπέλι

◇ Η κληματαριά είναι το κλήμα
που το έχουν αφήσει να μεγα-
λώσει και το έχουν στερεώσει

κλήμα ----- κλήση

σε τοίχο, σε φράχτη ή σε στέγη.

🎵 κλή-μα

κληματαριά [η] ουσιαστικό
(κληματαριές) → κλήμα

κλήση [η] ουσιαστικό (κλήσεις)

☑️ Η κλήση είναι το χαρτί που αφήνουν οι τροχονόμοι στ' αυτοκίνητα, όταν είναι παρκαρισμένα σε απαγορευμένο χώρο. Στο χαρτί αυτό σημειώνουν το πρόστιμο που πρέπει να πληρώσει ο οδηγός του αυτοκινήτου.

✓ Όταν δέχεσαι μία τηλεφωνική κλήση, κάποιος σε παίρνει τηλέφωνο, ενώ όταν κάνεις μία

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κλήση ----- κλινική

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τηλεφωνική κλήση, παίρνεις
εσύ κάποιον τηλέφωνο.

♪ κλή-ση

κλίμα [το] ουσιαστικό (κλίματα)

☑ Όταν ρωτάμε τι κλίμα έχει μία περιοχή, ρωτάμε τι καιρό κάνει συνήθως σ' αυτήν την περιοχή, δηλαδή αν έχει κρύο ή ζέστη, αν έχει ήλιο ή αν βρέχει και χιονίζει συχνά. ♪ κλί-μα

κλινική [η] ουσιαστικό (κλινικές)

☑ Ένα νοσοκομείο έχει πολλές κλινικές. Στην παιδιατρική κλινική πηγαίνουν τ' άρρωστα παιδιά.

Στη γυναικολογική κλινική πη-

γαίνουν οι γυναίκες που είναι έτοιμες να γεννήσουν.

✓ Η κλινική είναι ένα ιδιωτικό νοσοκομείο. Στην κλινική πάμε όταν έχουμε ένα πρόβλημα υγείας που δεν μπορούμε ν' αντιμετωπίσουμε μόνοι μας στο σπίτι.

🎵 κλι-νι-κή

κλίνω, κλίνομαι ρήμα (έκλινα, θα κλίνω)

☑ Η δασκάλα της Αθηνάς ρώτησε πώς κλίνεται το ρήμα «βγαίνω», δηλαδή ρώτησε πώς αλλάζει σε όλους τους χρόνους.

◇ Ύστερα έδωσε για το σπίτι μία άσκηση με την κλίση του ουσιαστικού «δάσος», δηλαδή μία

α κλίνω ----- κλόουν

β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ς
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

άσκηση για το πώς αλλάζει
στον ενικό και στον πληθυντικό
αριθμό σε όλες τις πτώσεις.

♪ κλί-νω

κλίση [η] ουσιαστικό (κλίσεις)
→ κλίνω

κλόουν [ο] ουσιαστικό

Ο κλόουν κάνει αστείες γκρι-
μάτσες, αστεία κόλπα κι είναι
ντυμένος με πολύχρωμα ρούχα.
Το πρόσωπό του είναι έντονα
βαμμένο και κάνει τον κόσμο να
γελάει, όταν εμφανίζεται στο
τσίρκο ή σε παιδικές γιορτές.

♪ κλό-ουν

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε

**στον ενικό ούτε στον
πληθυντικό αριθμό.**

**Ένας κλόουν βγήκε
από το κουτί.**

κλοπή [η] ουσιαστικό (κλοπές)
→ κλέβω

κλοτσιά [η] ουσιαστικό
(κλοτσιές)

Όταν δίνεις μία κλοτσιά, χτυπάς κάποιον ή κάτι δυνατά με το πόδι σου.

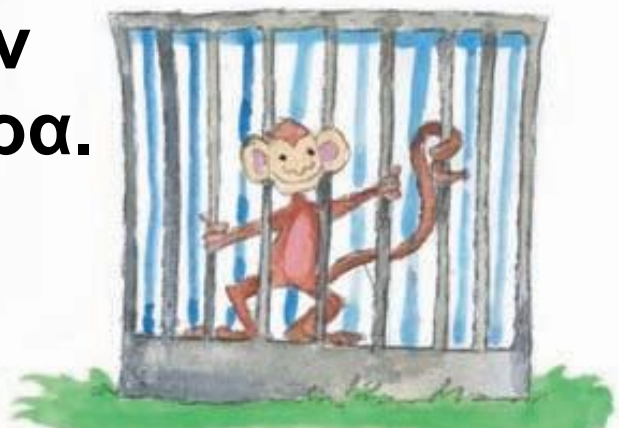
α κλοτσιά----- κλουβί

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

◇ Όταν δίνεις κλοτσιά, κλοτσάς κάτι ή κάποιον 🎵 κλο-τσιά

κλοτσώ και **κλοτσάω** ρήμα (κλότσησα, θα κλοτσήσω) → κλοτσιά

κλουβί [το] ουσιαστικό (κλουβιά)
☑ Το κλουβί είναι ένας κλειστός χώρος με κάγκελα για μικρά ή μεγάλα ζώα που για κάποιο λόγο δεν μπορούν να ζουν ελεύθερα.
🎵 κλου-βί

Η μαϊμού είναι μέσα στο κλουβί.

κλούβιος ----- κλωστή

κλούβιος, κλούβια, κλούβιο
επίθετο (κλούβιοι, κλούβιες,
κλούβια)

☑ Ένα κλούβιο αυγό είναι τόσο
μπαγιάτικο, που είναι σχεδόν ά-
δειο. ✓ Όταν κάποιος είναι α-
νόητος, λέμε ότι το κεφάλι του
είναι κλούβιο. 🎵 κλού-βιος

κλωνάρι [το] ουσιαστικό
(κλωνάρια)

☑ Τα κλωνάρια είναι τα νέα, μι-
κρά και τρυφερά κλαδιά ενός δε-
ντρου ή θάμνου. ○ κλαδί, κλαρί
🎵 κλω-νά-ρι **Δες δέντρο**

κλωστή [η] ουσιαστικό
(κλωστές)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κλωστή ----- κόβω

Με κλωστή και με βελόνα ράβουμε τα ρούχα.

νήμα κλω-στή

κόβω, κόβομαι ρήμα (έκοψα, θα κόψω)

Η κυρία Μαργαρίτα έκοψε το ψωμί σε φέτες και τις μοίρασε σε όλους. διαιρώ

Όταν κόβεις τα μαλλιά σου, τα κάνεις πιο κοντά. κονταίνω

Η Ελένη δεν πρόσεχε και κόπηκε με το μαχαίρι.

πληγώνομαι, τραυματίζομαι

Η Αλίκη έκοψε τις φωτογραφίες από το περιοδικό.

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

○ αφαιρώ

✓ Ο κύριος Δημήτρης προσπάθησε και κατάφερε να κόψει

το κάπνισμα. ○ σταματώ

◇ Η μαμά της Ελένης κοίταξε το πληγωμένο δάχτυλό της και είδε πως το κόψιμο ήταν πολύ βαθύ. Το μαχαίρι ήταν πολύ κοφτερό.

κομμάτι 🎵 κό-βω

κοιλάδα [η] ουσιαστικό
(κοιλάδες)

☑ Η κοιλάδα είναι μία μεγάλη επίπεδη πράσινη έκταση ανάμεσα σε βουνά. Συνήθως μέσα από την κοιλάδα περνάει ένα ποτάμι. 🎵 κοι-λά-δα

α **κοιλιά** ----- **κοίλος**

β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κοιλιά [η] ουσιαστικό (κοιλίες)

☑ Η **κοιλιά** είναι το μέρος του σώματος κάτω από τη μέση σου και πάνω από τη λεκάνη σου. Εκεί πηγαίνει το φαγητό που έχεις φάει. **◇ κοίλος** **♪ κοι-λιά**
✍ το 'σώμα μας'

κοίλος, κοίλη, κοίλο επίθετο (κοίλοι, κοίλες, κοίλα)

☑ Όταν κάτι είναι **κοίλο**, κάνει καμπύλη και μπαίνει προς τα μέσα. **● κυρτός** **♪ κοί-λος**

- Ποιες κοιλιάδες ξέρεις στην Ελλάδα;- Βρες μερικές από αυτές στο χάρτη που υπάρχει στην τάξη σου.

κοιμάμαι ρήμα (κοιμήθηκα, θα κοιμηθώ)

☑ Όταν κοιμάσαι, είσαι συνήθως ξαπλωμένος στο κρεβάτι σου με κλειστά μάτια και σταματάς να σκέφτεσαι. Σε παίρνει ο ύπνος. Βλέπεις όμως όνειρα και καμιά φορά εφιάλτες. Όταν κοιμάσαι ελαφριά, ξυπνάς εύκολα. Όταν κοιμάσαι βαριά, δε σε ξυπνάει τίποτα. ● ξυπνώ

✓ Όταν κάποιος είναι ανόητος ή πολύ κουρασμένος και κάνει λάθη, λέμε ότι κοιμάται όρθιος.

◇ κοιμίζω, αποκοιμίζω, αποκοιμιέμαι

♪ κοι-μά-μαι

Οι νάνοι κοιμούνται

α **κοιμίζω** ----- **κοινός**

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κοιμίζω ρήμα (κοίμισα, θα κοιμίσω)

☑ Όταν κοιμίζεις κάποιον, τον κάνεις να κοιμηθεί ή τον βάζεις για ύπνο. ✍ «Πάω να κοιμίσω

το μωρό. Είναι ήδη αργά» είπε η θεία Κατερίνα. ✦ **κοιμάμαι,**

αποκοιμίζω, αποκοιμιέμαι

🎵 **κοι-μί-ζω**

κοινός, κοινή, κοινό επίθετο (κοινοί, κοινές, κοινά)

☑ Όταν κάτι είναι κοινό, ανήκει σ' όλους, όλοι μπορούν να το χρησιμοποιήσουν. ✍ Στο ξενοδοχείο ο θείος Τάκης και η θεία Έλλη είχαν δικό τους δωμάτιο αλλά είχαν κοινό μπάνιο με τον

κύριο Γιάννη και την κυρία Μαργαρίτα.

✓ «Για το κοινό καλό ας κρατάμε τους δρόμους και τα πεζοδρόμια καθαρά» είπε η δασκάλα στα παιδιά. Για το καλό όλων μας. ● ατομικός, προσωπικός
◇ Το κοινό χειροκρότησε μ' ενθουσιασμό τους ηθοποιούς. Κοινό λέμε τους θεατές. 🎵 κοι-νός

κοιτάζω ή **κοιτώ** και **κοιτάω**,
κοιτάζομαι ή **κοιτιέμαι** ρήμα
(κοίταξα, θα κοιτάξω)

☑ «Κοίτα λίγο, Κώστα, ο κύριος Μιχάλης κάτι φτιάχνει» είπε η Αθηνά. ○ βλέπω

✓ Η Αθηνά κοιτάζει για πολλή ώ-

ρα από το παράθυρο τον κύριο Μιχάλη να περιποιείται τα λουλούδια του. ○ παρατηρώ

✓ «Να κοιτάς τη δουλειά σου και να μην ασχολείσαι με τους άλλους» είπε ο κύριος Μιχάλης στην Αθηνά, όταν την είδε. Να ενδιαφέρεσαι για τη δουλειά σου.

✓ «Πάει, δεν είναι καλά ο κύριος Μιχάλης. Να πάει να κοιταχτεί σε κανέναν γιατρό» σκέφτηκε η Αθηνά. ○ εξετάζω

◇ Η Αθηνά έριξε ένα τελευταίο κοίταγμα από το παράθυρο και το έκλεισε. ○ ματιά

🎵 κοι-τά-ζω

κοκαλάκι ----- **κόκαλο**

κοκαλάκι [το] ουσιαστικό
(κοκαλάκια) → **κόκαλο**

**κοκαλιάρης, κοκαλιάρα, κοκα-
λιάρικο** επίθετο (κοκαλιάρηδες,
κοκαλιάρες, κοκαλιάρικα)
→ **κόκαλο**

κόκαλο [το] ουσιαστικό
(κόκαλα)

☑ Όλα τα κόκαλα μαζί ενός ζώ-
ου ή ενός ανθρώπου κάνουν τον
σκελετό του. Τα κόκαλα είναι
άσπρα και σκληρά. ◊ Όταν κά-
ποιος είναι πολύ αδύνατος, τον
λέμε **κοκαλιάρη** ή λέμε πως εί-
ναι **πετσί** και **κόκαλο**. Κάτι που
είναι **φτιαγμένο** από **κόκαλο**,

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κόκαλο ----- κόκκινος

είναι **κοκάλινο**. Όταν **κοκαλώ-**
νεις από το κρύο ή από φόβο,
δεν μπορείς να **κουνηθείς**. Η Α-
θηνά φοράει συχνά **κοκαλάκια**
στα μαλλιά της.

🎵 **κό-κα-λο**

**- Ποιο ζώο αγαπάει
τα κόκαλα; Δες θάβω**

κοκαλώνω ρήμα (κοκάλωσα,
θα κοκαλώσω) → **κόκαλο**

κοκκινίζω ρήμα (κοκκίνισα, θα
κοκκινίσω) → **κόκκινος**

κόκκινος, κόκκινη, κόκκινο
επίθετο (**κόκκινοι, κόκκινες,
κόκκινα**)

☑ Όταν κάτι είναι **κόκκινο**, έχει το χρώμα της παπαρούνας ή του κερασιού.

✓ (σαν ουσιαστικό) Το **κόκκινο** είναι το αγαπημένο χρώμα της Αλίκης.

◇ Όταν θυμώνει ο κύριος Μιχάλης, **κοκκινίζει ολόκληρος**.

🎵 **κόκ-κι-νος** ✍️ 'τα χρώματα'

κόκκος [ο] ουσιαστικό (κόκκοι)

☑ Οι σπόροι του ρυζιού και του σιταριού είναι πολύ μικροί και λέγονται **κόκκοι**. ✍️ **Μετά τον γάμο της θείας Κατερίνας, τίνανζαν όλοι τους κόκκους ρυζού από πάνω τους.**

✓ **Κόκκο** λέμε και κάτι πολύ

α κόκκος----- κολάζ

μικρό που μοιάζει με κόκκο.

 Οι κόκκοι της άμμου είναι α-
μέτρητοι. κόκ-κος

κόκορας [ο] ουσιαστικό
(κόκορες)

Ο κόκορας είναι το αρσενικό
της κότας. Σε κάθε κοτέτσι
υπάρχει πάντα ένας κόκορας.
Όταν ξημερώνει, ο κόκορας φω-
νάζει κικιρίκου και μας ξυπνάει.

πετεινός κό-κο-ρας
 ‘το αγρόκτημα’

κολάζ [το] ουσιαστικό

Ο Νίκος φτιάχνει ένα κολάζ
από χαρτί, ύφασμα και μπογιά για
να το κάνει δώρο στη μαμά του

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

που γιορτάζει. Ο Νίκος φτιάχνει έναν πίνακα κολλώντας διαφορετικά υλικά. 🎵 κο-λάζ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κολακεύω, κολακεύομαι ρήμα (κολάκεψα / κολάκευσα, θα κολακέψω / κολακεύσω)

☑ Όταν κολακεύεις κάποιον, του λες καλά λόγια χωρίς να τα πιστεύεις για να κερδίσεις κάτι απ' αυτόν.

✓ Όταν κολακεύεσαι από κάτι, αισθάνεσαι περήφανος για τους επαίνους που σου κάνουν.

◇ Αυτός που κολακεύει συνέ-

α **κολακεύω** ----- **κόλαση**

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

χεια κάποιον είναι **κόλακας** και αυτά που λέει είναι **κολακείες**.

♪ **κο-λα-κεύ-ω**

κολάν [το] ουσιαστικό

☑ Το **κολάν** είναι ένα παντελόνι πολύ στενό που κολλάει στο σώμα. ♪ **κο-λάν**

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κόλαση [η] ουσιαστικό

☑ Η **κόλαση** για τους χριστιανούς είναι εκεί που πηγαίνουν οι ψυχές των κακών ανθρώπων μετά τον θάνατο τους. Εκεί υποφέρουν συνέχεια και τιμωρού-

κόλαση ----- κόλλα

νται έτσι για το κακό που έκαναν
όσο ζούσαν στη γη. ● παρά-
δεισος 🎵 κό-λα-ση

κολιέ [το] ουσιαστικό

☑ Το κολιέ είναι ένα κόσμημα
που οι γυναίκες φορούν στον
λαιμό τους. 🎵 κο-λιέ

Δες κόσμημα

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε
στον ενικό ούτε στον πληθυ-
ντικό αριθμό.

κόλλα [η] ουσιαστικό (κόλλες)

☑ Όταν σπάει ή σκίζεται κάτι, το
κολλάμε με κόλλα. ✓ Μία κόλλα
χαρτί είναι ένα φύλλο χαρτί.

○ **κολλώ, κολλητός** 🎵 κόλ-λα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α **κολλῶ** ----- **κολλῶ**

β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ς
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κολλῶ και **κολλάω** ρήμα
(κόλλησα, θα κολλήσω)

☑ Όταν κολλάς κάτι, το ενώνεις με κάτι άλλο χρησιμοποιώντας κόλλα. Η Αθηνά **κόλλησε** τα γραμματόσημα στο γράμμα.

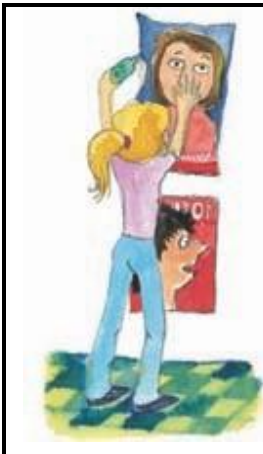
● ξεκολλάω

✓ Όταν κολλάς μία αρρώστια σε κάποιον, του τη μεταδίδεις.

✓ Όταν μία τσίχλα έχει κολλήσει στα παπούτσια σου, δε φεύγει εύκολα. ● ξεκολλάω

◇ Τα σπίτια του κυρίου Γιάννη και του κυρίου Μιχάλη είναι **κολλητά** το ένα δίπλα στο άλλο. Όμως ο **κολλητός** του φίλος είναι ο κύριος Δημήτρης.

🎵 **κολ-λώ**

Η Αλίκη κολλάει αφίσες.

κολοκύθα [η] ουσιαστικό
(κολοκύθες)

✓ Η κολοκύθα είναι ένα μεγάλο πορτοκαλί στρογγυλό κολοκύθι.

✍ Για να μπορέσει η Σταχτούτα να πάει στον χορό, η νονά της μεταμόρφωσε μία κολοκύθα σε αστραφτερή άμαξα.

◇ **κολοκύθι** 🎵 κο-λο-κύ-θα

κολοκύθι [το] ουσιαστικό
(κολοκύθια)

α κολοκύθι----- κολόνα

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

☑ Το κολοκύθι είναι ο καρπός της κολοκυθιάς. Είναι ένα πράσινο μακρόστενο λαχανικό που τρώγεται βραστό, τηγανητό ή γεμιστό. **◇ κολοκύθα, κολοκυθιά, κολοκυθάκι**

🎵 κο-λο-κύ-θι

κολόνα [η] ουσιαστικό (κολόνες)

☑ Οι κολόνες είναι στενόμακρες και στηρίζουν ένα κτίριο. Μπορεί να είναι μαρμάρινες, ξύλινες ή μεταλλικές. Οι κολόνες χρησιμεύουν και για να στερεώνεται πάνω τους κάτι.

✎ **Δίπλα στην είσοδο της πολυ-**

κατοικίας του Κώστα υπάρχει μία
κολόνα της ΔΕΗ.

🎵 κο-λό-να

Οι τουρίστες
θαυμάζουν
τις μαρμάρινες κολόνες των
αρχαίων ελληνικών ναών.

κόλπο [το] ουσιαστικό (κόλπα)

☑️ Όταν κάνεις ένα κόλπο, χρη-
σιμοποιείς έναν έξυπνο αλλά
όχι πάντα σωστό τρόπο για να
καταφέρεις κάτι. 🖋️ Η Αλίκη ή-
θελε να βρει ένα κόλπο για να
γλιτώσει το διαγώνισμα.

✓ Ο ταχυδακτυλουργός κάνει

κόλπο ----- κολυμπώ

κόλπα με περιστέρια, χαρτιά και κουνέλια που βγάζει από το καπέλο του. 🎵 **κόλ-πο**

κολυμβητήριο [το] ουσιαστικό (κολυμβητήρια) → **κολυμπώ**

κολυμβητής [ο], [η] ουσιαστικό (κολυμβητές, κολυμβήτριες) → **κολυμπώ**

κολυμπώ και **κολυμπάω** ρήμα (κολύμπησα, θα κολυμπήσω)
 Όταν ξέρεις να κολυμπάς, ξέρεις να κινείσαι στο νερό χωρίς να κινδυνεύεις να πνιγείς.
 ◇ Η Αλίκη ξέρει καλό **κολύμπι**.
 Του χρόνου θα πάει και στο

κολυμβητήριο. Μήπως
θέλει να γίνει
κολυμβήτρια;

🎵 κο-λυ-μπώ

κόμικς και **κόμικ** [το] ουσιαστι-
κό Τα **κόμικς** είναι σκίτσα που
όλα μαζί διηγούνται μία ιστορία.
Κόμικς λέμε και το περιοδικό
που έχει τέτοια σκίτσα.

 Ο **Αστερίξ** είναι το αγαπημένο
κόμικς του **Νίκου**. 🎵 **κό-μικς**
- **Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε**
στον ενικό ούτε στον πληθυντι-
κό αριθμό.

Ποιο είναι το αγαπημένο σου
κόμικς;

α κομμάτι ----- κομμάτι

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κομμάτι [το] ουσιαστικό
(κομμάτια)

☑ Κομμάτι λέμε το μέρος ενός πράγματος που το έχουμε κόψει, σπάσει, σκίσει ή χωρίσει.

✍ Ο Ίγκλι έδωσε μία κλοτσιά στην μπάλα κι έσπασε κατά λάθος το τζάμι του κυρίου Μιχάλη σε χίλια κομμάτια. Ο κύριος Μιχάλης έτρωγε εκείνη την ώρα ένα τελευταίο κομμάτι πίτσα.

○ μέρος

◇ Όταν κομματιάζεις κάτι, το κόβεις σε πολλά κομμάτια. κόβω

♪ κομ-μά-τι

Ένα κομμάτι πίτσα.

κομμωτήριο -----κομπιούτερ

κομμωτήριο [το] ουσιαστικό
(κομμωτήρια)

☑ Η κυρία Μαργαρίτα πάει κάθε μήνα στο κομμωτήριο για να κουρευτεί και να χτενιστεί.

◇ Ο κύριος Νίκος, ο κομμωτής, ξέρει όλα τα μυστικά της γειτονιάς, αφού με το ψαλίδι και τη χτένα στο χέρι κουβεντιάζει όση ώρα δουλεύει με τους πελάτες του. 🎵 κομ-μω-τή-ρι-ο

κομμωτής [ο], **κομμώτρια** [η]
ουσιαστικό (κομμωτές, κομμώτριες) → κομμωτήριο

κομπιούτερ [το] και
κομπιούτερ [ο] ουσιαστικό

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κομπιούτερ ----- κομπλιμέντο

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

☑ Το κομπιούτερ είναι η αγγλική λέξη που χρησιμοποιούμε αντί για τη λέξη υπολογιστής.

🎵 κο-μπιού-τερ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στο πληθυντικό αριθμό.

κομπλιμέντο και **κοπλιμέντο** [το] ουσιαστικό (κομπλιμέντα/κοπλιμέντα)

☑ Όταν κάνουμε ένα κομπλιμένο, λέμε κάτι σε κάποιον που τον κολακεύει. 🖋️ Η θεία Κατερίνα άκουσε πολλά κομπλιμέντα για το καινούριο της φουστάνι.

🎵 κο-μπλι-μέν-το

κομπολόι [το] ουσιαστικό
(κομπολόγια)

✓ Το κομπολόι είναι χάντρες περασμένες σε σκοινί. Οι άκρες του σκοινιού ενώνονται με κόμπο. Παλιότερα ήταν το αγαπημένο παιχνίδι των αντρών για ν' απασχολούν τα χέρια τους, όταν δεν έκαναν τίποτα.

◇ **κόμπος** 🎵 κο-μπο-λόι

κόμπος [ο] ουσιαστικό (κόμποι)

✓ Ο Κώστας στη βιασύνη του αντί να δέσει φιόγκο τα κορδόνια των παπουτσιών του, τα έδεσε κόμπο και τώρα δεν μπορεί να τα

α κόμπος ----- κομφετί

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

λύσει. κομπολόι κό-μπος

κομπόστα [η] ουσιαστικό
(κομπόστες)

Η κομπόστα είναι φρούτα κομμένα σε μικρά κομμάτια και βρασμένα σε νερό και ζάχαρη.

 «Μμμ, η θεία Έλλη έφτιαξε ζεστή κομπόστα μήλο με κανέλα!» φώναξε η Αθηνά.

 κο-μπό-στα

κομφετί και **κονφετί** [το] ουσιαστικό

Τα κομφετί είναι μικρά κομματάκια χρωματιστό χαρτί που πετάμε στις αποκριάτικες γιορτές.

κομφετί ----- κονσέρβα

○ χαρτοπόλεμος 🎵 κομ-φε-τί
- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε
στον ενικό ούτε στον πληθυ-
ντικό αριθμό.

κομψός, κομψή, κομψό επί-
θετο (κομψοί, κομψές, κομψά)
☑ Όταν κάποιος είναι κομψός,
είναι πάντα περιποιημένος και
ντυμένος με γούστο. ✍ Η Αθη-
νά πιστεύει πως η μαμά της είναι
η πιο κομψή και όμορφη γυναίκα
στον κόσμο. 🎵 κομ-ψός

κονσέρβα [η] ουσιαστικό
(κονσέρβες)

☑ Η κονσέρβα είναι ένα καλά
κλεισμένο μεταλλικό κουτί με

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κονσέρβα ----- **κοντά**

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

τροφή που διατηρείται έξω από το ψυγείο σε καλή κατάσταση για πολύ καιρό.

Κονσέρβα λέμε και την τροφή που είναι μέσα στην κονσέρβα.

🎵 κον-σέρ-βα

κονσέρτο [το] ουσιαστικό
(κονσέρτα) → κοντσέρτο

κοντά επίρρημα

☑️ Όταν κάτι είναι **κοντά**, δε χρειάζεται να περπατήσεις πολύ για να το βρεις. 🖋️ Το σπίτι του κυρίου **Μιχάλη** είναι πολύ **κοντά** στο σπίτι του **Κώστα**.

ΚΟΝΤΆ ----- ΚΟΝΤΆΡΙ

○ πλάι, δίπλα ● μακριά

✓ «Είναι κοντά μεσάνυχτα, όλοι για ύπνο!» είπε η κυρία Μαργαρίτα.

◇ «Άντε, κοντεύουμε να φτάσουμε στην παραλία» είπε ο θείος Τάκης. Η πιο κοντινή παραλία είναι ένα χιλιόμετρο από εδώ. Αν δεν είστε πολύ κουρασμένοι, παιδιά, μπορείτε να πάτε με τα πόδια». 🎵 ΚΟ-ΝΤΆ

κονταίνω ρήμα (κόντυνα, θα κοντύνω) → κοντός

κοντάρι [το] ουσιαστικό (κοντάρια)

☑ Το κοντάρι είναι ένα κομμάτι

α
β
γ
δ
ε
ς
τ
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κοντάρι ----- κοντός

β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ς
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ξύλο, ίσιο, μακρύ και λείο για να το πιάνουμε εύκολα. Παλιότερα το κοντάρι ήταν όπλο.

 «Μαργαρίτα, αύριο είναι εθνική γιορτή, έλα να κρεμάσουμε τη σημαία στο κοντάρι και να τη βάλουμε στο μπαλκόνι» είπε ο κύριος Γιάννης. κο-ντά-ρι

ΚΟΝΤΕΨΩ ρήμα (κόντεψα, θα κοντέψω) → κοντά

ΚΟΝΤΟΣ, ΚΟΝΤΗ, ΚΟΝΤΟ επίθετο (κοντοί, κοντές, κοντά)

Όταν κάποιος είναι κοντός, είναι μικρότερος σε ύψος από τους άλλους. Η Χιονάτη είδε ξαφνικά μπροστά της επτά κο-

ΚΟΝΤΟΣ ----- ΚΟΝΤΟΥΛΗΣ

ντά ανθρωπάκια. Ήταν οι επτά
νάνοι. ● ψηλός

✓ Όταν κάτι είναι κοντό, έχει μι-
κρότερο μήκος απ' όσο πρέπει.

✍ «Σου είναι κοντό το παντελό-
νι Κώστα, ψήλωσες πολύ φέτος»
είπε η μαμά του. ○ μικρός

● μακρύς ◇ Η Ελένη είναι κο-
ντούλα αλλά δεν το παραδέχε-
ται. Χθες ζήτησε από τη μαμά
της να κοντύνει όλες της τις
φούστες. «Δεν είναι της μόδας οι
μακριές» είπε. ● μακραίνω

🎵 ΚΟ-ΝΤΟΣ

ΚΟΝΤΟΥΛΗΣ, ΚΟΝΤΟΥΛΑ, ΚΟΝΤΟΥ-
ΛΙΚΟ επίθετο (ΚΟΝΤΟΥΛΗΔΕΣ, ΚΟ-
ΝΤΟΥΛΕΣ, ΚΟΝΤΟΥΛΙΚΑ) → ΚΟΝΤΟΣ

Α
Β
Γ
Δ
Ε
Σ
Τ
Θ
Ι
Κ
Λ
Μ
Ν
Ξ
Ο
Π
Ρ
Σ
Τ
Υ
Φ
Χ
Ψ
Ω

α **κοντσέρτο**----- **κοπανώ**

κοντσέρτο και **κονσέρτο** [το]
ουσιαστικό (κοντσέρτα)

☑ Το **κονσέρτο** είναι μία συναυλία όπου ακούμε κλασική μουσική. 🎵 **κο-ντσέρ-το**

κοπάδι [το] ουσιαστικό
(κοπάδια)

☑ Ένα **κοπάδι** πρόβατα είναι πολλά πρόβατα μαζί. 🎵 **κο-πά-δι**
Δες βοσκός

κοπανώ και **κοπανάω**, **κοπανιέμαι** ρήμα (κοπάνησα, θα κοπανήσω)

☑ Στο έργο που έβλεπε η θεία Κατερίνα ο κλέφτης άρχισε να **κοπανάει** με μανία την πόρτα για

να τη σπάσει. Της έδινε δυνατά χτυπήματα. ○ χτυπάω, δέρνω
✓ Ένας συμμαθητής της Αλίκης την κοπανάει μερικές φορές από το σχολείο χωρίς να τον δει κανείς. Φεύγει κρυφά, το σκάει.

◇ Από τις πολλές κοπάνες κινδυνεύει να χάσει τη χρονιά του.

🎵 ΚΟ-ΠΑ-ΝΩ

κοπέλα [η] ουσιαστικό (κοπέλες) ✓ Κοπέλα λέμε την έφηβη και την πολύ νέα γυναίκα.

✍ Η Αλίκη είναι ολόκληρη κοπέλα πια, βοηθάει στις δουλειές του σπιτιού και μελετάει μόνη της. ○ νέα ● γριά, ηλικιωμένη

🎵 ΚΟ-ΠΈ-ΛΑ

α κόπος ----- κοράκι

β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κόπος [ο] ουσιαστικό (κόποι)

Ο κόπος είναι η κουραστική προσπάθεια που κάνουμε για να καταφέρουμε κάτι. ○

Ήγκλι έμαθε τα ελληνικά χωρίς πολύ κόπο. ○ δυσκολία

● ευκολία κό-πος

κόρα [η] ουσιαστικό (κόρες)

Η κόρα είναι το εξωτερικό μέρος του ψωμιού. Η κόρα είναι πιο τραγανή και πιο σκούρα από την ψίχα του ψωμιού.

 κό-ρα

κοράκι [το] ουσιαστικό

(κοράκια) Το κοράκι είναι ένα μαύρο πουλί που τρώει το

κοράκι ----- **κορδόνι**

κρέας άλλων ζώων. 🎵 κο-ρά-κι

κορδέλα [η] ουσιαστικό
(κορδέλες)

☑️ Η κορδέλα είναι ένα στενόμακρο κομμάτι ύφασμα, χαρτί ή άλλο υλικό.

Με την κορδέλα
δένουμε, στερεώνουμε
ή στολίζουμε κάτι,
όπως ένα πακέτο,
τα μαλλιά μας ή ένα ρούχο.

🎵 κορ-δέ-λα

κορδόνι [το] ουσιαστικό
(κορδόνια) ☑️ Τα κορδόνια χρησιμεύουν για να δένεις τα παπούτσια σου. 🎵 κορ-δό-νι

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κορδώνομαι ----- κόρη

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κορδώνομαι ρήμα (κορδώνθηκα, θα κορδωθώ)

☑ Όταν κορδώνεσαι, κρατάς το κεφάλι ψηλά και μιλάς, κινείσαι ή στέκεσαι περήφανα, γιατί νιώθεις πως ξεχωρίζεις από τους άλλους. ✍ Ο Νίκος **κορδώνεται**, επειδή είναι ο πιο ψηλός στην τάξη. 🎵 κορ-δώνο-μαι

κόρη [η] ουσιαστικό (κόρες)

☑ Η κυρία Μαργαρίτα έχει μία κόρη, την Αθηνά κι έναν γιο, τον Κώστα.

✓ Η κόρη του ματιού βρίσκεται στο κέντρο του ματιού κι έχει σκούρο χρώμα. ✦ **κορίτσι**
🎵 κό-ρη

κορίτσι-----**κορμός**

κορίτσι [το] ουσιαστικό (κορίτσια) Η Ελένη και η Αθηνά είναι κορίτσια, είναι μικρές ακόμα. Όταν μεγαλώσουν, θα γίνουν γυναίκες. **◇ κόρη** **♪** κορίτσι

κορμί [το] ουσιαστικό (κορμιά) Ο Κώστας θαυμάζει τους ποδοσφαιριστές, γιατί έχουν δυνατό, γυμνασμένο κορμί. **○ σώμα** **♪** κορ-μί

κορμός [ο] ουσιαστικό (κορμοί) Ο κορμός του δέντρου είναι το χοντρό ξύλινο μέρος του κάτω από τα κλαδιά και πάνω από τις ρίζες του. **♪** κορ-μός
Δες δέντρο

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α **κορνίζα** ----- **κοριδεύω**

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

κορνίζα [η] ουσιαστικό (κορνί-
ζες) Σε **κορνίζα** βάζουμε μία
εικόνα, έναν πίνακα ή μία φωτο-
γραφία. Ο κύριος Γιάννης
βάζει σε **κορνίζα** τις πιο όμορφες
ζωγραφιές της Αθηνάς.

- κάδρο
- κορ-νί-ζα

κοροϊδεύω ρήμα (κοροϊδεψα,
θα κοροϊδέψω)

Όταν **κοροϊδεύεις** κάποιον,
τον πειράζεις για κάποιο ελάτ-
τωμα, κάποια αδυναμία του ή
για κάτι ασυνήθιστο που έχει η
εμφάνισή του και προσπαθείς

να κάνεις τους άλλους να γελάσουν μ' αυτό.

 Τα παιδιά κοροϊδευαν τον Ίγκλι για τα λάθη που έκανε στα ελληνικά στην αρχή της χρονιάς κι αυτός στενοχωριόταν.

✓ Όταν κοροϊδεύεις κάποιον, τον κάνεις να πιστέψει κάτι που δεν είναι αλήθεια.

 «Κώστα, μην πιστεύεις τον Νίκο που λέει πως ξέρει καράτε, σε κοροϊδεύει» είπε η Αθηνά.

◇ «Μην πιστεύεις ό,τι σου λένε, μην είσαι κοροϊδο» είπε η Αθηνά. Όταν κοροϊδεύεις, μιλάς κοροϊδευτικά. κο-ροϊ-δεύ-ω

α **κορόνα** ----- **κορυφή**

κορόνα [η] ουσιαστικό
(κορόνες) Η κορόνα είναι το χρυσό στρογγυλό κόσμημα που βάζουν οι πρίγκιπες και οι βασιλιάδες στο κεφάλι τους.

○ στέμ-μα κο-ρό-να

κορυφή [η] ουσιαστικό (κορυφές) Η κορυφή είναι το ψηλότερο σημείο ενός βουνού ή ενός λόφου. ● πρόποδες
✓ Κορυφή λέμε και το ψηλότερο σημείο ενός δέντρου ή κάποιου άλλου πράγματος. κο-ρυ-φή

Δες βουνό

κοσκινίζω ----- **κόσμημα**

κοσκινίζω ρήμα (κοσκίνισα, θα κοσκινίσω) → **κόσκινο**

κόσκινο [το] ουσιαστικό
(κόσκινα)

✓ Το **κόσκινο** είναι στρογγυλό, συνήθως ξύλινο κι έχει μία βάση με πολύ μικρές τρύπες που σχεδόν δε φαίνονται. Με το **κόσκινο** καθαρίζουμε το αλεύρι. Όταν το αλεύρι περνάει μέσα από τις τρύπες, στο **κόσκινο** μένουν οι πιο χοντροί κόκκοι ή άλλα σκουπιδάκια.

◇ Με το **κόσκινο κοσκινίζουμε το αλεύρι.** 🎵 **κό-σκι-νο**

κόσμημα [το] ουσιαστικό

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α **κόσμημα** ----- **κόσμος**

(κοσμήματα)

☑ Τα βραχιόλια, τα κολιέ, τα δαχτυλίδια και τα σκουλαρίκια είναι **κοσμήματα** που τα φοράμε για να στολίσουμε τα χέρια μας, τον λαιμό μας και τ' αυτιά μας.

◇ Το **κοσμηματοπωλείο** είναι το κατάστημα που πουλάει **ασημένια και χρυσά κοσμήματα**.

🎵 **κό-σμη-μα**

Μία πριγκίπισσα με
πολλά **κοσμήματα**

κόσμος [ο] ουσιαστικό (κόσμοι)

☑ «Παντού στον **κόσμο** υπάρχουν φτωχά παιδάκια, ας μην το

ξεχνάμε» είπε η δασκάλα. Σ' ολόκληρη τη γη υπάρχουν φτωχά παιδάκια.

✓ Έφτιαξε ο καιρός και πολύς κόσμος πάει στη θάλασσα για μπάνιο. Πολλοί άνθρωποι πηγαίνουν στη θάλασσα. 🎵 κόσμος

κοστίζω ρήμα (κόστισα, θα κοστίσω)

☑ «Τι ωραίο ποδήλατο! Πόσο κοστίζει;» είπε η Αθηνά. Πόσο κάνει; ○ στοιχίζω 🎵 κο-στί-ζω

κότα [η] ουσιαστικό (κότες)

☑ Η κότα είναι ένα θηλυκό πουλί. Το αρσενικό του είναι ο κόκορας και τα μικρά του τα κοτο-

α **κότα** ----- **κοτσάνα**

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

πουλάκια. Όταν φωνάζει, κακα-
ρίζει. Ο άνθρωπος τρώει τα αυ-
γά και το κρέας της κότας.

◇ Ο κόκορας, οι κότες και τα κο-
τοπουλάκια κοιμούνται στο κο-
τέτσι. Όταν τρώμε το κρέας της
κότας, λέμε ότι τρώμε κοτόπου-
λο. 🎵 κό-τα

🖋️ 'το αγρόκτημα'

κοτέτσι [το] ουσιαστικό
(κοτέτσια) → κότα

κοτόπουλο [το] ουσιαστικό
(κοτόπουλα) → κότα

κοτσάνα [η] ουσιαστικό
(κοτσάνες)

ΚΟΤΣΑΝΑ ----- ΚΟΤΣΑΝΙ

✓ Όταν λες **ΚΟΤΣΑΝΕΣ**, λες ανοησίες. ✍ «**Νίκο, τι ΚΟΤΣΑΝΑ ήταν αυτή που πέταξες**» είπε η Ελένη. «**Είναι δυνατόν η Γαλλία να βρίσκεται στην Αφρική**» ○ βλακεία
🎵 ΚΟ-ΤΣΑ-ΝΑ

ΚΟΤΣΑΝΙ [το] ουσιαστικό
(**ΚΟΤΣΑΝΙΑ**)

✓ Η Αθηνά κρεμάει στ' αυτιά της τα κεράσια με τα **ΚΟΤΣΑΝΙΑ** τους σαν σκουλαρίκια. Τα **ΚΟΤΣΑΝΙΑ** είναι τα λεπτά κλωναράκια απ' όπου κρέμονται τα κεράσια.

🎵 ΚΟ-ΤΣΑ-ΝΙ

ΚΟΤΣΙΔΑ [η] ουσιαστικό

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κοτσίδα----- κοτσίδα

β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

(κοτσίδες)

✓ Μερικά κορίτσια κάνουν τα μακριά μαλλιά τους κοτσίδα, δηλαδή τα χωρίζουν σε τούφες και τα πλέκουν μέχρι την άκρη τους, όπου τα δένουν με λάστιχο, κορδέλα ή κοκκαλάκι.

✍ Όταν τα μαλλιά της Αθηνάς μακραίνουν πολύ, τα κάνει κοτσίδα πίσω ή δύο μικρές κοτσίδες, μία από κάθε μεριά του προσώπου.

○ κότσος, κοτσιδάκι 🎵 κο-τσίδα

κότσος ----- κουβαλώ

κότσος [ο] ουσιαστικό (κότσοι)

☑ Όταν μία γυναίκα κάνει κότσο τα μακριά μαλλιά της, τα τυλίγει και τα στερεώνει στο πίσω μέρος του κεφαλιού.

○ **κοτσίδα** 🎵 κό-τσος

κουβαδάκι [το] ουσιαστικό
(κουβαδάκια) → κουβάς

κουβαλώ και **κουβαλάω**, **κουβαλιέμαι** ρήμα (κουβάλησα, θα κουβαλήσω)

☑ Όταν παίρνεις στα χέρια σου κάτι βαρύ και το μεταφέρεις κάπου αλλού, το **κουβαλάς**.

✍ «Αθηνά, Κώστα, βοηθήστε με λιγάκι, δεν μπορώ να **κουβα-**

α
β
γ
δ
ε
ς
τ
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κουβαλώ ----- κουβάς

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

λήσω μόνη μου όλα αυτά τα πράγματα». ○ μεταφέρω

◇ «Ωχ, από το πολύ κουβάλημα πόνεσε η μέση μου» είπε η κυρία Μαργαρίτα. 🎵 κου-βα-λώ

κ **κουβάς** [ο] ουσιαστικό (κουβάδες)

☑ Ο κουβάς είναι ένα δοχείο από μέταλλο ή πλαστικό. Είναι συνήθως πιο στενός στο κάτω μέρος του, έχει ένα χερούλι και χρησιμεύει για να κουβαλάμε νερό. ◇ Τα παιδιά παίζουν στην παραλία με τα **κουβαδάκια** και τα φτυάρια τους.

🎵 κου-βάς 🖋 'το αγρόκτημα'

κουβέντα [η] ουσιαστικό
(κουβέντες)

☑ «Δε θέλω άλλες κουβέντες,
θέλω ησυχία» είπε ο κύριος Μιχά-
λης.

○ λόγια «Δε θα κάνω καμία κου-
βέντα μαζί σου» είπε στην Αθη-
νά. ○ συζήτηση

◇ Όταν κουβεντιάζεις, συζητάς
με κάποιον. 🎵 κου-βέ-ντα

κουβεντιάζω ρήμα
(κουβέντιασα, θα κουβεντιά-
σω) → κουβέντα

κουβέρτα [η] ουσιαστικό
(κουβέρτες)

α κουβέρτα ----- κουδούνι

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι

☑ Η κουβέρτα είναι ένα μεγάλο κομμάτι ύφασμα που βάζουμε στο κρεβάτι για να σκεπαζόμαστε. Είναι συνήθως μάλλινη ή βαμβακερή.

🎵 κου-βέρ-τα 'τα ρούχα'

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

κουδούνι [το] ουσιαστικό
(κουδούνια)

☑ Στο χωριό τα πρόβατα και οι κασίκες φοράνε στον λαιμό τους ένα κουδούνι. Το κουδούνι μοιάζει με μικρή καμπάνα.

✓ «Χτυπάει το κουδούνι, πήγαινε ν' ανοίξεις την πόρτα» είπε η κυρία Μαργαρίτα στην Αθηνά.

◇ Η Αθηνά καταλαβαίνει πως έρχεται ο μπαμπάς της από τα

κουδούνι ----- κουδουνίστρα

κλειδιά του που **κουδουνίζουν**, δη-λαδή ακούγονται σαν κου-δούνι. 🎵 κου-δού-νι

κουδουνίζω ρήμα (κουδού-νισα, θα κουδουνίσω) → κου-δούνι

κουδουνίστρα [η] ουσιαστικό (κουδουνίστρες)

✓ Η κουδουνίστρα είναι ένα παιχνίδι για μωρά. Έχει μέσα της διάφορα αντικείμενα που σε κάθε κίνηση κουδουνίζουν ή βγάζουν άλλο παιχνιδιάρικο ή-χο.

◇ **κουδούνι, κουδουνίζω**

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

🎵 κου-δου-νί-στρα

κουζίνα [η] ουσιαστικό
(κουζίνες)

☑️ Η κουζίνα είναι ο χώρος του σπιτιού όπου μαγειρεύουμε και τρώμε.

✓ Η κουζίνα είναι μία μεγάλη μεταλλική συσκευή που λειτουργεί με ηλεκτρικό ρεύμα και την έχουμε για να μαγειρεύουμε το φαγητό μας.

◇ Τα **κουζινικά** είναι τα σκεύη που χρησιμοποιούμε για να μαγειρέψουμε στην κουζίνα.

κουζίνα ----- κούκλα

🎵 κου-ζί-να 🖋️ 'η κουζίνα'

κουζινικά [τα] ουσιαστικό
→ κουζίνα

κούκλα [η], **κούκλος** [ο] ουσιαστικό (κούκλες, κούκλοι)

☑️ Η κούκλα είναι ένα παιχνίδι που μοιάζει με άνθρωπο.

✓ Κούκλα ή κούκλο λέμε και μία γυναίκα ή ένα άντρα που είναι πολύ όμορφοι.

◇ Το **κουκλόσπιτο** είναι ένα μικρό ψεύτικο σπίτι με πολύ μικρά έπιπλα και μικρά **κουκλάκια** για να παίζουν τα παιδιά. 🎵 κού-κλα

α **κουκλόσπιτο ----- κουκουβάγια**

κουκλόσπιτο [το] ουσιαστικό
(κουκλόσπιτα) → κούκλα

κούκος [ο] ουσιαστικό (κούκοι)

☑ Ο κούκος είναι ένα πουλί που ζει στο δάσος. Έχει γκρι φτερά με μαύρες ρίγες και είναι μεγάλο όσο ένα περιστέρι.

🎵 κού-κος

κουκουβάγια [η] ουσιαστικό
(κουκουβάγιες)

☑ Η κουκουβάγια είναι ένα πουλί με μεγάλο κεφάλι και μεγάλα μάτια.

Βγαίνει από τη φωλιά της τη νύχτα.

🎵 κου-κου-βά-για

κουκούλα [η] ουσιαστικό
(κουκούλες)

☑ Η κουκούλα είναι το κομμάτι του παλτού ή του αδιάβροχου που προστατεύει το κεφάλι μας από τη βροχή και το κρύο.

🎵 κου-κού-λα

κουκουλώνω, κουκουλώνομαι
ρήμα (κουκούλωσα, θα κουκουλώσω)

☑ Όταν κουκουλώνεις κάτι, το σκεπάζεις τελείως με κάτι για να το προστατέψεις ή για να το κρύψεις. ✍ Η Ελένη κουκού-

λωσε γρήγορα το λερωμένο κάθισμα μ' ένα ύφασμα για να μην το δει κανείς. 🎵 κου-κου-λώ-νω

α κουκουνάρι ----- κουκούτσι

κουκουνάρι [το] ουσιαστικό
(κουκουνάρια) → πεύκο

κουκούτσι [το] ουσιαστικό
(κουκούτσια)

✓ Πολλά φρούτα έχουν **κουκούτσια**. Άλλα είναι μικρά, όπως του σταφυλιού ή του μήλου και άλλα είναι μεγάλα, όπως του βερίκοκου. Όταν τρώμε αυτά τα φρούτα, βγάζουμε από μέσα τα **κουκούτσια** τους, γιατί είναι πολύ σκληρά.

🎵 **κου-κού-τσι**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

η κουζίνα

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω
κουλούρα----- κουλούρι

κουλούρα [η] ουσιαστικό
(κουλούρες)

☑ Η κουλούρα είναι ένα μεγάλο
στρογγυλό ψωμί με τρύπα στη
μέση. ◊ **κουλούρι, κουλουράκι,**
κου-λουριάζω 🎵 **κου-λού-ρα**

κουλουράκι [το] ουσιαστικό
(κουλουράκια) → **κουλούρι**

κουλούρι [το] ουσιαστικό
(κουλούρια)

☑ Το κουλούρι είναι ένα μικρό
στρογγυλό ψωμάκι που έχει μία
μεγάλη τρύπα στη μέση. Το **κου-**
λούρι είναι πασπαλισμένο με
πολύ σουσάμι.

◊ **Το κουλουράκι είναι ένα μικρό**

κουλούρι----- κουλουριάζω

γλυκό που μοιάζει με μπισκότο.
Συνήθως είναι στρογγυλό ή
μοιάζει με κοτσίδα.

🎵 κου-λου-ρά-κι

**κουλουριάζω, κουλουριάζο-
μαι** ρήμα (κουλούριασα, θα
κουλουριάσω)

☑️ Όταν κουλουριάζεσαι, λυγί-
ζεις έτσι το σώμα σου, που
παίρνει το σχήμα της κουλού-
ρας. Όταν κουλουριάζεις κάτι,
του δίνεις στρογγυλό σχήμα
σαν της κουλούρας.

🖋️ Μόλις η Αθηνά άνοιξε την
πόρτα της αποθήκης, είδε τη Ρο-
ζαλία κουλουριασμένη γύρω α-
πό τα γατάκια της.

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κουλουριάζω ----- κουμπαράς

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

○ κουλούρα, κουλούρι

♪ κου-λου-ριά-ζω

κουμπαράς [ο] ουσιαστικό
(κουμπαράδες)

☑ Ο κουμπαράς είναι ένα δοχείο, συνήθως πήλινο. Έχει μία στενή και μικρή τρύπα για να ρίχνουμε μέσα κέρματα. Στον κουμπαρά φυλάμε τις οικονομίες μας και για να τις πάρουμε πρέπει να τον σπάσουμε ή να τον ανοίξουμε με κλειδί. ♪ κου-μπα-ράς

κουμπάρος ----- κουμπι

κουμπάρος [ο], **κουμπάρα** [η]
ουσιαστικό (κουμπάροι, κουμπάρες)

☑ «Ο κουμπάρος είναι αυτός που παντρεύει ένα ζευγάρι, δηλαδή που αλλάζει τα στέφανα στον γάμο όταν γίνεται στην εκκλησία ή που γίνεται μάρτυρας στον γάμο όταν γίνεται στο δημαρχείο» 🎵 κου-μπά-ρος

κουμπι [το] ουσιαστικό
(κουμπιά)

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κουμπι̇ -----κουμπι̇

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

☑ Τα παλτά, τα σακάκια, τα παντελόνια, τα πουκάμισα και οι ζακέτες έχουν κουμπιά. Τα κουμπιά είναι ραμμένα πάνω στα ρούχα και χρησιμεύουν για να κλείνουν και ν' ανοίγουν κάποια μέρη των ρούχων, όταν χρειαστεί.

✓ Για ν' αρχίσει να λειτουργεί μία ηλεκτρική συσκευή, όπως η τηλεόραση ή το ασανσέρ, πρέπει να πατήσεις το κουμπι̇ τους.

◇ Όταν κουμπώνεις το παλτό σου, το κλείνεις με τα κουμπιά.

● ξεκουμπώνω Για να κουμπώσεις ένα ρούχο, βάζεις τα κουμπιά στις κουμπότρυπες.

🎵 κου-μπι̇ 🖋 'η κουζίνα'

κουμπότρυπα ----- κουνέλι

κουμπότρυπα [η] ουσιαστικό
(κουμπότρυπες) → κουμπί

κουμπούρας [ο] ουσιαστικό
(κουμπούρες)

✓ Κουμπούρα λέμε τον πολύ
κακό μαθητή, αυτόν που δεν εί-
ναι καλός στα μαθήματα.

♪ κου-μπού-ρας

κουμπώνω, κουμπώνομαι
ρήμα (κούμπωσα, θα κουμπώ-
σω) → κουμπί

κουνέλι [το] ουσιαστικό
(κουνέλια)

✓ Το κουνέλι είναι ένα μικρό
ζώο με μακριά αυτιά που τρώει

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κουνέλι ----- κούνια

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι

χόρτα και καρότα. Το θηλυκό του, η κουνέλα, γεννάει πολλά κουνελάκια. Ο άνθρωπος τρώει το κρέας του.

◇ κουνέλα, κουνελάκι

♪ κου-νέ-λι ✎ 'το αγρόκτημα'

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

κούνια [η] ουσιαστικό (κούνιες)

☑ Η κούνια είναι μία σανίδα ή ένα κάθισμα που κρέμεται με σκοινί ή αλυσίδες από κάπου ψηλά.

Εκεί κάθονται τα παιδιά και κουνιούνται μπρος πίσω.

✓ Η κούνια του μωρού είναι ένα μικρό κρεβάτι που κουνιέται για να νανουρίζεται το μωρό.

κούνια ----- κουνουπίδι

◇ **ΚΟΥΝΩ**   🎵 κού-νια

ΚΟΥΝΟΥΠΙ [το] ουσιαστικό
(κουνούπια)

✓ Το κουνούπι είναι ένα πολύ μικρό έντομο με φτερά που του αρέσει η υγρασία και που βουίζει ενοχλητικά. Τσιμπάει τον άνθρωπο και τα ζώα για να ρουφήξει αίμα. Το τσίμπημά του μας κάνει να ξυνόμαστε.

🎵 ΚΟΥ-ΝΟΥ-ΠΙ   🖋️ 'τα έντομα'

ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ [το] ουσιαστικό
(κουνουπίδια)

✓ Το κουνουπίδι είναι στρογγυλό λαχανικό που τ' άσπρα του

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κουνουπίδι ----- **κουνώ**

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

λουλούδια τρώγονται συνήθως βραστά. 🎵 κου-νου-πί-δι

κουνώ και **κουνάω**, **κουνιέμαι** ρήμα (κούνησα, θα κουνήσω)

☑️ Όταν **κουνάς** κάτι, κάποιον ή ένα μέρος του σώματος σου, τους αλλάζεις θέση. Συνήθως **κουνάς** κάτι που μπορεί να είναι σταθερό από τη μία μεριά του.

✍️ Η Ροζαλία **κούνησε** την ουρά της χαρούμενα, όταν είδε τον Κώστα και την Αθηνά να μπαίνουν στην αποθήκη.

✓ Όταν κάτι **κουνιέται** ή **κουνάει**, δεν είναι σταθερό.

✍️ «Κώστα, το τραπέζι **κουνιέται**, βάλε ένα χαρτάκι κάτω από

ΚΟΥΝΩ ----- ΚΟΥΠΑ

το πόδι του» είπε ο κύριος Γιάννης. «Ωραία, τώρα δεν κουνάει πια!»

✓ Ο κύριος Μιχάλης δεν το κουνάει από το σπίτι του. Δε βγαίνει καθόλου έξω. **◇ ΚΟΥΝΙΑ, ΚΙΝΩ**

🎵 ΚΟΥ-ΝΩ

ΚΟΥΠΑ [η] ουσιαστικό (κούπες)

☑ Η κούπα είναι ένα μπολ ή ένα μεγάλο φλιτζάνι.

✓ Μία κούπα αλεύρι είναι το αλεύρι που χωράει μέσα στην κούπα.

✎ Για τη ζύμη η κυρία Μαργαρίτα χρειάστηκε μία κούπα γάλα και δύο κούπες αλεύρι. 🎵 ΚΟΥ-ΠΑ

α **κουπί** ----- **κουράγιο**

β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κουπί [το] ουσιαστικό (κουπιά)

☑ Με τα **κουπιά** σπρώχνουμε το νερό προς τα πίσω κι έτσι κάνουμε μία βάρκα να προχωρήσει.

Το **κουπί** είναι μακρύ και ξύλινο και στερεώνεται στη βάρκα για να μην πέσει στο νερό και χαθεί.

◇ **κωπηλασία, κωπηλάτης, κωπηλατώ** 🎵 **κου-πί**

κουράγιο [το] ουσιαστικό

☑ Όταν έχεις **κουράγιο**, έχεις τη δύναμη κι αντέχεις μία δύσκολη κατάσταση. ✍ Μετά τη ληστεία στο μαγαζί του, ο κύριος Μιχάλης κάνει **κουράγιο** και περιμένει να βρεθούν οι κλέφτες.

κουράγιο ----- κουράζω

🎵 κου-ρά-γιο

κουράζω, κουράζομαι ρήμα
(κούρασα, θα κουράσω)

☑️ Όταν κουράζεσαι, χάνεις τις δυνάμεις σου. ✍️ Ο Κώστας **κουράστηκε**, γιατί έπαιζε ποδόσφαιρο με τις ώρες. Γύρισε σπίτι πολύ **κουρασμένος**.

○ ξεκουράζω

✓ «**Κουράστηκα** να σε περιμένω πια, πότε θα έρθεις;» είπε η Αθηνά στην Ελένη. Βαρέθηκα να σε περιμένω.

◇ **κουρασμένος** ● **ξεκούραστος**

κούραση ● **ξεκούραση**

🎵 κου-ρά-ζω

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κουράζω ----- κουρδίζω

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Η θεία του κυρίου Μιχάλη
κουράστηκε και
στάθηκε λίγο
να ξεκουραστεί.

κ **κούραση** [η] ουσιαστικό → κου-
ράζω

κουρδίζω, κουρδίζομαι ρήμα
(κούρδισα, θα κουρδίσω)

Όταν κουρδίζεις ένα ρολόι ή
ένα παιχνίδι, γυρίζεις ένα κου-
μπί του κι αρχίζει να λειτουργεί,
δηλαδή οι δείκτες του ρολογιού
προχωρούν και δείχνουν την
ώρα, και το παιχνίδι παίρνει
μπρος. **◇ Τα κουρδιστά παι-**

κουρδίζω ----- κουρέλι

χνίδια θέλουν **κούρδισμα**, πρέπει να τα **κουρδίζουμε** κάθε λίγο και λιγάκι. 🎵 **κουρ-δί-ζω**
- **Λέμε και κουρνίζω.**

κουρέας [ο] ουσιαστικό (κου-
ρείς) → **κουρεύω**

κουρείο [το] ουσιαστικό (κου-
ρεία) → **κουρεύω**

κουρέλι [το] ουσιαστικό
(κουρέλια)

☑ Το **κουρέλι** είναι ένα κομμάτι ύφασμα ή ένα ρούχο που είναι σε πολύ κακή κατάσταση, γιατί έχει παλιώσει ή γιατί έχει σκιστεί.

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κουρέλι-----κουρεύω

 «Τα έκανες κουρέλια τα ρούχα σου Κώστα» είπε η κυρία Μαργαρίτα.

◇ «Τα κουρέλιασες τα ρούχα σου. Τα έσκισες τελείως. Πόσες φορές θα σου πω ν' αλλάζεις ρούχα, όταν παίζεις ποδόσφαιρο;» συνέχισε. κου-ρέ-λι

κουρελιάζω, κουρελιάζομαι
ρήμα (κουρέλιασα, θα κουρελιάσω) → κουρέλι

κουρεύω, κουρεύομαι ρήμα
(κούρεψα, θα κουρέψω)

Όταν ο κουρέας κουρεύει κάποιον, του κόβει τα μαλλιά.

◇ Οι άντρες πηγαίνουν στο

κουρεύω ----- κουρνιαζω

κουρείο για να τους κουρέψει ή να τους ξυρίσει ο κουρέας. Όταν οι γυναίκες θέλουν να κουρευτούν, πηγαίνουν για κούρεμα στο κομμωτήριο. 🎵 κου-ρεύ-ω

κουρνιαζω ρήμα (κούρνιασα, θα κουρνιασω)

☑️ Όταν τα πουλιά κουρνιαζουν το βράδυ, μαζεύονται και γίνονται σαν μπαλίτσες για να κοιμηθούν. Μερικές φορές κουρνιαζουν και οι άνθρωποι.

✍️ Η Αθηνά κούρνιασε στην αγκαλιά της μαμάς της. Της αρέσουν τα χάρδια πριν πάει για ύπνο.

🎵 κουρ-νια-ζω

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κούρσα ----- κουρσάρος

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κούρσα [η] ουσιαστικό
(κούρσες)

Σε μία κούρσα αυτοκινήτων,
τ' αυτοκίνητα αγωνίζονται για το
ποιο θα τρέξει πιο γρήγορα και
θα φτάσει πιο γρήγορα στο τέρ-
μα. κούρ-σα

κουρσάρος [ο] ουσιαστικό
(κουρσάροι)

Οι κουρσάροι παλιότερα λή-
στευαν πλοία στη θάλασσα.

πειρατής κουρ-σά-ρος
 'τα παραμύθια'

- Πώς λέμε τη γυναίκα που μας
κουρεύει;

κουρτίνα [η] ουσιαστικό
(κουρτίνες)

☑ Οι κουρτίνες είναι μεγάλα κομμάτια από ύφασμα που τα κρεμάμε μπροστά από τα παράθυρα για να μη μας βλέπουν από έξω και για να μη μπαίνει το δυνατό φως της μέρας στο σπίτι.

🎵 κουρ-τί-να

κουστούμι και **κοστούμι** [το]
ουσιαστικό (κουστούμια/ κο-
στούμια)

☑ Το κουστούμι είναι ένα παντελόνι κι ένα σακάκι από το

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω
κουστούμι----- **κουτάβι**

ίδιο ύφασμα που φοριούνται μαζί, συνήθως μ' ένα πουκάμισο μέσα από το σακάκι.

🎵 **κου-στού-μι**

κούτα [η] ουσιαστικό (κούτες)
→ **κουτί**

κουτάβι [το] ουσιαστικό (κουτάβια)

☑ Το **κουτάβι** είναι το μικρό του σκύλου. ✍ Χθες ο κύριος **Μιχάλης** βρήκε μία **κούτα** με τέσσερα **κουτάβια** στον κήπο του. Τι θα τα κάνει άραγε;

◇ **κουταβάκι** 🎵 **κου-τά-βι**

κουτάλι [το] ουσιαστικό
(κουτάλια)

☑ Με το κουτάλι τρώμε σούπα ή
σερβίρουμε το φαγητό. Με το
κουτάλι ή το κουταλάκι του
γλυκού τρώμε το γλυκό και το
παγωτό.

◇ Με το κουταλάκι ανακατεύ-
ουμε τον καφέ. Μία κουταλιά
ζάχαρη είναι η ζάχαρη που χω-
ράει σ' ένα κουτάλι. Με την κου-
τάλα ανακατεύουμε ή σερβί-
ρουμε το φαγητό. Το γλυκό του
κουταλιού είναι φτιαγμένο από
φρούτα και πολλή ζάχαρη.

🎵 κου-τά-λι   🖋 'η κουζίνα', 'το
πάρτι'

α κουταλιά ----- κουτί

κουταλιά [η] ουσιαστικό (κουταλιές) → κουτάλι

κουταμάρα [η] ουσιαστικό (κουταμάρες) → κουτός

κούτελο [το] ουσιαστικό (κούτελα)

☑ Το **κούτελο** είναι το μέρος του προσώπου μεταξύ των φρυδιών και των μαλλιών. Ο **Κώστας** κοίταζε τον **θείο** του που **μάζεψε** τις **ελιές** και **σκούπιζε** τον **ιδρώτα** από το **κούτελό** του.

○ μέτωπο **κού-τε-λο**

κουτί [το] ουσιαστικό (κουτιά)

Το **κουτί** ανοίγει και κλείνει μ' ένα καπάκι. Είναι μικρό ή μεγάλο, τετράγωνο ή στρογγυλό και φτιάχνεται από χαρτόνι, μέταλλο ή ξύλο ή άλλο υλικό. Μέσα στο **κουτί** βάζουμε πράγματα για να τα φυλάξουμε ή να τα μεταφέρουμε.

◇ Για να μεταφέρουμε πράγματα, τα βάζουμε συχνά σε **κουτέρες**, δηλαδή σε μεγάλα χαρτόνενια **κουτιά**. Τα σπέρτα τα έχουμε σε **σπирτόκουτα**.

♪ **κου-τί** Δες κλόουν

κουτός, κουτή, κουτό επίθετο (κουτοί, κουτές, κουτά)

Ο **κουτός** άνθρωπος δεν

α **κουτός** ----- **κουτουλώ**

β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι

μπορεί να σκεφτεί, είναι ανόητος. ○ χαζός ● έξυπνος

◇ Όταν κάποιος δε σκέφτεται πριν μιλήσει, λέει **κουταμάρες**.

○ ανοησία, χαζομάρα

♪ **κου-τός**

κ

λ
μ
ν
ς
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κουτουλώ και **κουτουλάω**, **κουτουλιέμαι** ρήμα (κουτούλησα, θα κουτουλήσω)

☑ Όταν κουτουλάς κάποιον ή κάπου, χτυπάς το μπροστινό μέρος του κεφαλιού σου.

✍ Μέσα στο σκοτάδι η Αθηνά δεν είδε ότι η πόρτα ήταν κλειστή και **κουτούλησε** πάνω της.

✓ Λέμε ότι **κουτουλάς** από την κούραση, όταν νυστάζεις τόσο

κουτουλώ----- κουτροβαλώ

πολύ που δεν μπορείς να κρατήσεις το κεφάλι σου όρθιο.

🎵 κου-του-λώ

κουτροβάλα [η] ουσιαστικό
(κουτροβάλες) → κουτρο-
βαλώ

κουτροβαλώ και **κουτρο-
βαλάω**, **κουτροβαλιέμαι** ρήμα
(κουτροβάλησα, θα κουτρο-
βαλήσω)

☑️ Όταν κουτροβαλάς, χάνεις την ισορροπία σου και πέφτεις προς τα κάτω με το κεφάλι.

○ κατακυλάω   ◇ **Παίρνεις
κουτροβάλες.**

🎵 κου-τρο-βα-λώ

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α **κουτσάινω ----- κουτσός**

κουτσάινω, κουτσαίνομαι

ρήμα (κουτσάθηκα, θα κουτσαθώ) → κουτσός

κουτσός, κουτσή, κουτσό επίθετο (κουτσοί, κουτσές, κουτσή)

Όταν κάποιος είναι **κουτσός**, δεν περπατάει καλά, γιατί πονάει το πόδι του ή γιατί είναι ανάπηρος. **◇ Η Αθηνά κουτσαίνει, γιατί πονάει το πόδι της. Είναι σαν να έχει κουτσαθεί. Πηγαίνει κούτσα κούτσα, σαν κουτσή. Το κουτσό είναι ένα παιχνίδι όπου, αφού σχεδιάσουμε με κιμωλία τετράγωνα στο έδαφος, σπρώχνουμε από το ένα τετρά-**

κουτσός ----- κουσουλώ

γωνο στο άλλο μία πέτρα πη-
δώντας στο ένα πόδι.

🎵 ΚΟΥ-ΤΣΟΣ

κουσουλιά [η] ουσιαστικό
(κουσουλιές) → κουσουλώ

κουσουλώ και **κουσουλάω**
ρήμα (κουσουλήσα, θα κου-
τσουλήσω)

☑ Στο μπαλκόνι της κυρίας Μαρ-
γαρίτας έρχονται συνέχεια πε-
ριστέρια και κουσουλάνε.

◇ Δε σταματά να καθαρίζει τις
κουσουλιές τους.

🎵 ΚΟΥ-ΤΣΟΥ-ΛΩ

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κούτσουρο ----- κουφάλα

κούτσουρο [το] ουσιαστικό
(κούτσουρα)

✓ Τα κούτσουρα είναι κομμάτια από τον κορμό ενός δέντρου που τα έχουμε αφήσει να ξεραθούν και τα καίμε στο τζάκι.

✓ Κούτσουρο λέμε κοροϊδευτικά κάποιον, όταν δεν μπορεί να μάθει κάτι. ○ κουμπούρας

🎵 κού-τσου-ρο

κουφαίνω, κουφαίνομαι ρήμα
(κούφανα, θα κουφάνω)

→ κουφός

κουφάλα [η] ουσιαστικό (κουφάλες) → κούφιος

κουφέτο [το] ουσιαστικό
(κουφέτα)

✓ Τα κουφέτα είναι καραμέλες από ζάχαρη και αμύγδαλο και τα τρώμε σε γάμους και βαφτίσια.

🎵 ΚΟΥ-φέ-το

κούφιος, κούφια, κούφιο επίθετο (κούφιοι, κούφιας, κούφια)

✓ Όταν κάτι είναι κούφιο, είναι άδειο στο εσωτερικό του.

✍ «Έσπασα ένα καρύδι αλλά ήταν κούφιο, δεν είχε τίποτε μέσα» είπε ο Ίγκλι.

◇ Η **κουφάλα** είναι ένα άνοιγμα που γίνεται με τον χρόνο στον κορμό ενός γέρικου δέντρου.

α **κούφιος** ----- **κοφίνι**

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Εκεί μέσα κρύβονται διάφορα μικρά ζώα όπως ο σκίουρος.

○ τρύπα   🎵 κού-φιος

κουφός, κουφή, κουφό επίθετο (κουφοί, κουφές, κουφά)

☑ Όταν κάποιος είναι **κουφός**, δεν ακούει καθόλου.

◇ Έχει **κουφαθεί**. **ξεκουφαίνω**

🎵 **κου-φός**

κοφίνι [το] ουσιαστικό (κοφίνια)

☑ Το **κοφίνι** είναι ένα μεγάλο και βαθύ καλάθι όπου βάζουμε φρούτα ή άλλα τρόφιμα για να τα μεταφέρουμε.   🎵 **κο-φί-νι**

κοφτερός ----- κραγιόν

κοφτερός, κοφτερή, κοφτερό
επίθετο (κοφτεροί, κοφτερές,
κοφτερά) → κόβω

κοχύλι [το] ουσιαστικό (κοχύ-
λια) Τα κοχύλια είναι μικρά
όστρακα ζώων που ζουν στη
θάλασσα. Τα βρίσκουμε ξεραμέ-
να στην παραλία, γιατί τα έχει
βγάλει εκεί το κύμα.

 κο-χύ-λι 'η θάλασσα'

κόψιμο [το] ουσιαστικό (κοψί-
ματα) → κόβω

κραγιόν [το] ουσιαστικό
 Το κραγιόν είναι ένα γυναι-
κείο καλλυντικό. Με το κραγιόν

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α **κραγιόν**----- **κρασί**

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

βάφουν οι γυναίκες τα χείλια τους. κρα-γιόν

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κράνος [το] ουσιαστικό (κράνη)

Όταν κάποιος οδηγεί μοτοσυκλέτα ή ποδήλατο, πρέπει να φοράει κράνος στο κεφάλι. Αν πάθει ατύχημα, το κράνος θα προστατέψει το κεφάλι του από τα χτυπήματα. κρά-νος

κρασί [το] ουσιαστικό (κρασιά)

Το κρασί είναι ένα ποτό από σταφύλι και αλκοόλ.

Αν κάποιος πει πολύ κρασί,

κρασί ----- κρατώ

ζαλίζεται και πονάει το κεφάλι του. 🎵 κρα-σί

κρατώ και **κρατάω, κρατιέμαι**
ρήμα (κράτησα, θα κρατήσω)

☑️ Όταν κρατάς κάτι, το έχεις στο χέρι σου και δεν πέφτει κάτω. ● αφήνω

✓ Το λεωφορείο σταμάτησε απότομα και οι επιβάτες κρατήθηκαν απ' όπου βρήκαν για να μην πέσουν. Ο κύριος Γιάννης κράτησε την Αθηνά από το χεράκι της. ○ πιάνω

✓ Όταν η Αθηνά φεύγει για διακοπές, η Ελένη κρατάει τη Ροζαλία. ○ φυλάω

✓ Η καλοκαιρία κράτησε τρεις

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κρατώ ----- κραυγή

μέρες μόνο. Μετά από τρεις μέρες ο καιρός άλλαξε, χειρότερεψε.

✓ Ο κύριος Μιχάλης προσπάθησε να κρατήσει τον σκύλο του από το λουρί αλλά αυτός του ξέφυγε κι άρχισε να τρέχει.

○ συγκρατώ 🎵 κρα-τώ

κράτος [το] ουσιαστικό (κράτη)

☑ Ένα κράτος είναι μία χώρα με την κυβέρνησή της. 🎵 κρά-τος

κραυγή [η] ουσιαστικό (κραυγές)

☑ Η κραυγή είναι η δυνατή φωνή που βγάζεις, όταν νιώσεις

κραυγή ----- κρέας

ξαφνικό πόνο, φόβο ή χαρά.

🎵 κραυ-γή

κρέας [το] ουσιαστικό (κρέατα)

☑ Το κρέας είναι η σάρκα των ζώων. Το κρέας το μαγειρεύουμε και το τρώμε. **◇ Το κρέας το αγοράζουμε στα κρεπωλεία από τον κρεοπώλη. 🎵 κρέ-ας**

Σε ποιον αφήνει η Αθηνά τη Ροζαλία όταν πηγαίνει διακοπές; Ψάξε στις λέξεις εμπιστεύομαι, κρατώ

- Η Ελλάδα ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση.- Ξέρεις κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κρεβάτι ----- κρεβατοκάμαρα

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κρεβάτι [το] ουσιαστικό (κρεβάτια)

☑ Το κρεβάτι είναι το έπιπλο που χρησιμοποιούμε για να κοιμόμαστε.

✓ Η θεία του κυρίου Μιχάλη έπεσε στο κρεβάτι με σαράντα πυρετό. Αρρώστησε πολύ.

◇ Το κρεβάτι βρίσκεται στην κρεβατοκάμαρα, δηλαδή στο δωμάτιο όπου κοιμόμαστε.

♪ κρε-βά-τι

Ο νάνος κρύφτηκε κάτω από το κρεβάτι.

κρεβατοκάμαρα [η] ουσιαστικό (κρεβατοκάμαρες) → κρεβάτι

κρέμα ----- κρεμάλα

κρέμα [η] ουσιαστικό (κρέμες)

☑ Ο θείος Αλέκος προτιμάει να φτιάχνει τα μακαρόνια του στον φούρνο με τυρί και κρέμα γάλακτος. Η κρέμα γάλακτος είναι το πιο παχύ μέρος από το γάλα.

✓ Όταν η κυρία Μαργαρίτα θέλει να φτιάξει κρέμα βανίλια, ανακατεύει ζάχαρη, αυγά και βραστό γάλα με βανίλια.

✓ Όταν ο ήλιος καίει, η Αθηνά δεν ξεχνάει να βάζει αντηλιακή κρέμα. 🎵 κρέ-μα

κρεμάλα [η] ουσιαστικό
(κρεμάλες) → κρεμώ

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κρεμάστρα ----- κρεμώ

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κρεμάστρα [η] ουσιαστικό
(κρεμάστρες) → κρεμώ

κρεμώ και κρεμάω, κρεμιέμαι
και κρέμομαι ρήμα (κρέμασα,
θα κρεμάσω)

✓ Όταν κρεμάς κάτι από κάπου,
το στερεώνεις από το πιο ψηλό
του μέρος. ✍ Η Αθηνά κρέμα-
σε το παλτό της στη ντουλάπα
αλλά το μετάνιωσε.

✓ «Το παλτό μου κρέμεται στην
ντουλάπα. Μου το φέρνεις, σε
παρακαλώ, Κώστα;» είπε η Αθη-
νά.

✓ Ο Νίκος τρελαίνεται να κρε-
μιέται από τα κλαδιά των δέ-
ντρων και να πηγαίνει με δύναμη

μπρος πίσω. «Είναι πολύ επικίνδυνο!» του λέει πάντα η Ελένη.

◇ Στις κρεμάστρες κρεμάμε ρούχα. Η κρεμάλα είναι παιχνίδι για παιδιά. Στα καουμπόικα έργα οι καλοί κρεμούν τους κακούς από την κρεμάλα.

♪ κρε-μώ
Η γιαγιά κρεμάει
το ρούχο
στην κρεμάστρα

κρεμμύδι [το] ουσιαστικό
(κρεμμύδια)

☑ Το κρεμμύδι έχει έντονη και λίγο καυτερή γεύση. Το βάζουμε στις σαλάτες ωμό ή το μαγειρεύουμε. Όταν το καθαρίζουμε,

α κρεμμύδι----- κρέπα

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

τσούζουν τα μάτια μας.

🎵 κρεμ-μύ-δι

κρεοπωλείο [το] ουσιαστικό
(κρεοπωλεία) → κρέας

κρεοπώλης [ο] ουσιαστικό
(κρεοπώλες) → κρέας

κρέπα [η] ουσιαστικό (κρέπες)

☑ Η κρέπα είναι μία πολύ λεπτή πίτα που γίνεται από ζύμη με αυγά, γάλα και λίγο αλεύρι. Την τηγανίζουμε και τη γεμίζουμε με

- Πώς αλλιώς λέμε τον κρεο-
πώλη; Το κρεοπωλείο;

κρέπα ----- κροκόδειλος

κάτι γλυκό ή αλμυρό. Την τυλίγουμε σε ρολό ή στα τέσσερα.

🎵 κρέ-πα

κρίκος [ο] ουσιαστικό (κρίκοι)

☑️ Ο κρίκος είναι στρογγυλός σαν δαχτυλίδι. Οι αλυσίδες είναι φτιαγμένες από πολλούς κρίκους. 🎵 κρί-κος

κροκόδειλος [ο] ουσιαστικό (κροκόδειλοι)

☑️ Ο κροκόδειλος είναι ένα πολύ μεγάλο ερπετό που μοιάζει με τεράστια σαύρα αλλά έχει μεγάλα σαγόνια και πολλά και μυτερά δόντια. Ζει σε ποτάμια και λίμνες σε πολύ ζεστές και υγρές

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κροκόδειλος----- κρότος

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

χώρες. 🎵 κρο-κό-δει-λος
✍️ 'τα ζώα'

κρόκος [ο] ουσιαστικό (κρόκοι)

☑️ Ο κρόκος του αυγού είναι το εσωτερικό κίτρινο μέρος του.

🎵 κρό-κος

κρότος [ο] ουσιαστικό (κρότοι)

☑️ Ο κρότος είναι ένας δυνατός σύντομος θόρυβος σαν πυροβολισμός. ✍️ Το μωρό της θείας

Κατερίνας τρόμαξε από τους κρότους των φωτοβολίδων το Πάσχα κι άρχισε να κλαίει.

○ βρόντος   ◇ **χειροκροτώ**

🎵 κρό-τος

κρουασάν [το] ουσιαστικό

☑ Το κρουασάν είναι ένα γλυκό από σφολιάτα σε σχήμα μισοφέγγαρου.

🎵 κρου-α-σάν

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κρύβω, κρύβομαι ρήμα (έκρυψα, θα κρύψω)

☑ Όταν κρύβεις κάτι, το βάζεις σ' ένα μέρος που κανείς άλλος δε θα σκεφτεί να ψάξει για να το βρει. ✓ «Γιατί μου έκρυψες πως είσαι άρρωστος, Κώστα;» ρώτησε η κυρία Μαργαρίτα. Γιατί το

α κρύβω ----- κρυολόγημα

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κράτησες μυστικό;

✓ Όταν κρύβεις κάτι, το σκεπάζεις για να μη το δουν οι άλλοι ή μπαίνεις μπροστά του για να μη φαίνεται. ✍ Τα σύννεφα έκρυψαν τον ήλιο. Τι θα γινόταν με την εκδρομή;

● φανερώνω, δείχνω

◇ Το κρυφτό είναι ένα παιχνίδι.

Αυτός που τα φυλάει,

ψάχνει να βρει

πού κρύφτηκαν

οι άλλοι. Η κρυψώνα

είναι το μέρος που κρύ-

βουμε κάτι. κρυφός 🎵 κρύ-βω

κρυολόγημα [το] ουσιαστικό
(κρυολογήματα) → κρυολογώ

κρυολογώ ρήμα (κρυολόγησα, θα κρυολογήσω)

☑ Όταν κρυολογείς, φτερνίζεσαι και τρέχει η μύτη σου.

✍ «**Κρυολογήσαμε** όλοι στην εκδρομή, γιατί γίναμε μούσκεμα από τη βροχή» είπε ο Ίγκλι.

◇ **Πάθαμε** όλοι **κρυολόγημα**.

κρύο, κρυώνω 🎵 κρυ-ο-λο-γώ

κρύος, κρύα, κρύο επίθετο (κρύοι, κρύες, κρύα)

☑ Όταν κάτι είναι **κρύο**, έχει πολύ χαμηλή θερμοκρασία.

✍ «**Η θάλασσα είναι πολύ κρύα, πάγωσαν τα πόδια μου**» φώναξε η Αθηνά. «**Κάνει πολύ κρύο. Κρύωσα. Τι κρύο είναι αυτό!**»

α κρύος ----- κρύος

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

○ παγωμένος, ψυχρός
● ζεστός, θερμός, καυτός
◇ Η Αθηνά άρπαξε ένα κρύωμα
κι όλο φτερνίζεται. ○ κρυολόγη-
μα Είναι πολύ κρυωμένη. κρύο
● ζέστη κρυώνω ● ζεσταίνω,
ζεσταίνομαι 🎵 κρύ-ος

- Είμαι το αντίθετο του ζεστός. Τι είμαι;

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με την εκδρομή του Κώστα ψάξε στις λέξεις απότομος, εκδρομή, επιμένω, κακοκαιρία, ακυρώνω, πρόγραμμα, σέβομαι

κρύσταλλο [το] ουσιαστικό
(κρύσταλλα)

✓ Το κρύσταλλο είναι ένα πολύ καθαρό και λαμπερό γυαλί που το αγοράζουμε ακριβά και που βγάζει πολύ ευχάριστο ήχο, όταν το χτυπάμε ελαφρά με κάτι σκληρό. ✎ Η γιαγιά έδειξε τα

ποτήρια από κρύσταλλο στην Αθηνά και της υποσχέθηκε να της τα δώσει, όταν μεγαλώσει.

✓ Η θάλασσα ήταν κρύσταλλο σήμερα. Λαμπερή, καθαρή, ήρεμη και κρύα. 🎵 κρύ-σταλ-λο

κρυφός, κρυφή, κρυφό επίθετο
(κρυφοί, κρυφές, κρυφά)

✓ Όταν κάτι είναι κρυφό, δε

α κρυφός ----- κρύωμα

β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

φαίνεται και κανείς δεν ξέρει πως υπάρχει. Ό,τι κάνει ο κύριος Μιχάλης το κρατάει κρυφό. ○ μυστικός ● φανερός
◇ Καρφώνει κάτι κρυφά, δε θέλει να το μάθουν οι γείτονες.
● φανερά κρύβω κρυφός

κρυφτό [το] ουσιαστικό → κρύβω

κρυψώνα [η] ουσιαστικό (κρυψώνες) → κρύβω

κρύωμα [το] ουσιαστικό (κρυώματα) → κρύος

κρυώνω ----- **κτήνος**

κρυώνω ρήμα (κρύωσα, θα κρυώσω) → κρύος

κτήμα [το] ουσιαστικό (κτήματα)

☑ Το κτήμα είναι ένα κομμάτι γης που ανήκει σε κάποιον και που αν θέλει, μπορεί να το καλλιεργήσει. 🎵 κτή-μα

κτηνίατρος [ο], [η] ουσιαστικό (κτηνίατροι) → κτήνος

κτήνος [το] ουσιαστικό (κτήνη)

☑ Παλιότερα τα μεγάλα ζώα τα έλεγαν κτήνη. Σήμερα λέμε ότι κάποιος είναι κτήνος για να

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κτήνος ----- κτίριο

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

δείξουμε πως συμπεριφέρεται
πάρα πολύ άσχημα, σαν ζώο.

◇ Ο κτηνίατρος είναι ο γιατρός
που φροντίζει τα ζώα. Ο κτηνο-
τρόφος έχει ζώα που τα τρέφει
για το γάλα και το κρέας τους.

♫ κτή-νος

κτηνοτρόφος [ο], [η] ουσιαστι-
κό (κτηνοτρόφοι) → κτήνος

κτίζω ρήμα (έκτισα, θα κτίσω)
→ χτίζω

κτίριο [το] ουσιαστικό (κτίρια)
☑ Τα σπίτια, τα σχολεία, οι εκ-
κλησίες και το δημαρχείο είναι

κτίριο----- κυβερνώ

κατασκευές που τις έχουμε χτίσει με τσιμέντο κι άλλα υλικά

 Το γραφείο του κυρίου Γιάννη βρίσκεται σ' ένα μεγάλο κτίριο με πολλούς ορόφους. κτί-ρι-ο

κυβέρνηση [η] ουσιαστικό
(κυβερνήσεις) → κυβερνώ

κυβερνήτης [ο] ουσιαστικό
(κυβερνήτες) → κυβερνώ

κυβερνώ και **κυβερνάω** ρήμα
(κυβέρνησα, θα κυβερνήσω)

 Όταν κάποιος κυβερνάει μία χώρα, είναι υπεύθυνος γι' αυτήν, είναι ο αρχηγός της.

 Όταν κάποιος κυβερνάει ένα

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κυβερνώ ----- κυδώνι

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καράβι ή ένα αεροπλάνο, το οδηγεί εκεί που πρέπει να πάει.

◇ Όλοι μαζί οι άνθρωποι που κυβερνούν μία χώρα λέγονται **κυβέρνηση**. Ο κυβερνήτης ενός πλοίου είναι ο καπετάνιος του.

🎵 κυ-βερ-νώ

κύβος [ο] ουσιαστικό (κύβοι)

☑ Ο κύβος είναι ένα στερεό σώμα με έξι ίσες τετράγωνες πλευρές. Το ζάρι είναι ένας κύβος.

✍ Ο κύριος Γιάννης πίνει τον καφέ του με δύο κύβους ζάχαρης.

🎵 κύ-βος ✍ ‘τα σχήματα’

κυδώνι [το] ουσιαστικό (κυδώνια)

☑ Το κυδώνι είναι ένα στρογγυλό χνουδωτό φρούτο με σκούρο κίτρινο χρώμα. Η γεύση του δεν είναι ούτε γλυκιά ούτε πικρή, αλλά ξηνούτσικη. ✎ Ο κύριος Μιχάλης τρώει το κυδώνι ψητό με ζάχαρη και κανέλα.

◇ Το δέντρο που κάνει τα κυδώνια είναι η κυδωνιά.

🎵 κυ-δών-ι

κύκλος [ο] ουσιαστικό (κύκλοι)

☑ Ο κύκλος είναι ένα στρογγυλό σχήμα που μοιάζει με δαχτυλίδι ή με ρόδα.

✎ Ο Ίγκλι έφτιαξε έναν κύκλο με το μολύβι του.

🎵 κύ-κλος ✎ 'τα σχήματα'

α **κυκλοφορία** ----- **κυκλοφορώ**

κυκλοφορία [η] ουσιαστικό
(κυκλοφορίες) → **κυκλοφορώ**

κυκλοφορώ ρήμα (κυκλοφό-
ρησα, θα κυκλοφορήσω)

☑ Όταν ένα αυτοκίνητο **κυκλοφορεί**, κινείται στους δρόμους.

✓ Όταν **κυκλοφορείς** στην πόλη ή στο χωριό, βγαίνεις έξω και περπατάς.

✓ Όταν το αίμα **κυκλοφορεί** στις φλέβες, κυλάει σ' αυτές.

◇ Ο **κώδικας οδικής κυκλοφορίας** μάς λέει πώς πρέπει να **κυκλοφορούν** στους δρόμους οι άνθρωποι και τ' αυτοκίνητα.

🎵 **κυ-κλο-φο-ρώ**

Δες κώδικας

κύκνος ----- κυλιέμαι

κύκνος [ο] ουσιαστικό (κύκνοι)

✓ Ο κύκνος είναι ένα λευκό όμορφο πουλί με ψηλό λαιμό που ζει στις λίμνες. ✎ Ο θεός Τάκης διηγήθηκε στην Αθηνά το παραμύθι με το ασχημόπαπο που έγινε κύκνος. 🎵 κύ-κνος

κυλιέμαι ρήμα (κυλίστηκα, θα κυλιστώ)

✓ Όταν κυλιέσαι στα χώματα, έχεις ξαπλώσει κάτω και γυρνάς από τη μία και από την άλλη πλευρά.

✎ Ο Κώστας και η Αθηνά κυλίστηκαν στην άμμο και γύρισαν στο σπίτι γεμάτοι χώματα.

◇ **κυλώ** 🎵 κυ-λιέ-μαι

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω
κυλικείο ----- κύλινδρος

κυλικείο [το] ουσιαστικό
(κυλικεία)

☑ Στο **κυλικείο** μπορείς ν' αγοράσεις κάτι να φας ή να πιεις.

Κυλικεία υπάρχουν στο σχολείο, στον σταθμό ή στο μέρος που δουλεύουμε. 🎵 **κυ-λι-κεί-ο**

κύλινδρος [ο] ουσιαστικό
(κύλινδροι)

☑ Το κουτί της πορτοκαλάδας είναι ένας **κύλινδρος**, έχει το σχήμα του **κυλίνδρου**.

🎵 **κύ-λιν-δρος** 🖋 'τα σχήματα'

Μέσα μου μπορείς να βρεις τη λέξη φρω. Τι κάνω;

κυλώ και **κυλάω** ρήμα (κύλησα, θα κυλήσω)

☑ Όταν ένα πράγμα κυλάει σε μία επιφάνεια, κινείται συνέχεια προς τα μπροστά και γύρω από τον εαυτό του. ✍ Το δαχτυλίδι της Αλίκης κύλησε στο πάτωμα. Αμέσως έτρεξε ο Κώστας να το σηκώσει.

✓ Η Αθηνά ήταν τόσο λυπημένη, που από τα μάτια της κυλούσαν δάκρυα. Έτρεχαν δάκρυα.

✓ Η μέρα κύλησε ήσυχα. Πέρασε χωρίς φασαρίες.

◇ **κυλιέμαι, κυλιόμενες σκάλες**

🎵 **κυ-λώ**

κύμα [το] ουσιαστικό (κύματα)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κύμα ----- κυνηγητό

☑ Όταν φυσάει αέρας, η θάλασσα έχει κύματα. Το κύμα είναι η μάζα του νερού που ανεβοκατεβαίνει.

✓ Όταν έρχεται ένα κύμα κακοκαιρίας, ο καιρός χαλάει για λίγο. ◇ Όταν η σημαία κυματίζει από τον αέρα, κουνιέται όπως η θάλασσα που κάνει κύματα. Τα κυματιστά μαλλιά δεν είναι ίσια αλλά μοιάζουν με κύματα.

🎵 κύ-μα   ✍ 'ο καιρός'

κυματίζω ρήμα (κυμάτισα, θα κυματίσω) → κύμα

κυνηγητό [το] ουσιαστικό (κυνηγητά) → κυνηγώ

κυνήγι----- **κυνηγώ**

κυνήγι [το] ουσιαστικό (κυνήγια) → **κυνηγώ**

κυνηγός [ο], [η] ουσιαστικό (κυνηγοί) → **κυνηγώ**

κυνηγώ και **κυνηγάω** ρήμα (κυνήγησα, θα κυνηγήσω)

☑ Όταν **κυνηγάς** κάποιον, τρέχεις από πίσω του για να τον πιάσεις.

✓ Όταν κάποιος **κυνηγάει**, η δουλειά του ή το χόμπι του είναι να σκοτώνει άγρια ζώα.

◇ Στο **κυνηγητό** τα παιδιά **κυνηγούν** το ένα το άλλο. Ένας **κυνηγός** **κυνηγάει** ζώα, **πηγαίνει** δηλαδή για **κυνήγι**.

α
β
γ
δ
ε
ς
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α **κυνηγώ** ----- **κύπελλο**

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

♪ **κυ-νη-γώ**

κυπαρίσσι [το] ουσιαστικό
(κυπαρίσσια)

✓ Το κυπαρίσσι είναι ένα ψηλό δέντρο με ίσιο κορμό και πλούσια πράσινα φύλλα.

✓ Όταν κάποιος είναι πολύ ψηλός, λέμε πως είναι σαν **κυπαρίσσι**. ♪ **κυ-πα-ρίσ-σι**

κύπελλο [το] ουσιαστικό
(κύπελλα)

✓ Το κύπελλο είναι ένα χαμηλό και φαρδύ δοχείο με χερούλι για

κύπελλο ----- κύριος

να πίνεις γάλα, καφέ ή τσάι.

○ κούπα

✓ **Κύπελλο** λέμε και το βραβείο που παίρνει ο νικητής σ' έναν διαγωνισμό.

◇ **Κυπελλούχος** είναι η ομάδα που παίρνει το κύπελλο.

♪ κύ-πελ-λο **Δες βραβείο**

κυπελλούχος [ο], [η] ουσιαστικό (κυπελλούχοι) → κύπελλο

κυριεύω ρήμα (κυρίευσα, θα κυριεύσω) → κύριος

κύριος, κύρια, κύριο επίθετο (κύριοι, κύριες, κύρια)

☑ Όταν κάτι είναι κύριο, είναι

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α κύριος ----- κύριος

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μεγαλύτερο ή πιο σημαντικό σε σχέση με άλλα.

 Το κύριο πρόβλημα του κυρίου Δημήτρη ήταν να βρεθεί ο διαρρήκτης του μαγαζιού του.

○ σημαντικός, βασικός

✓ Κύρια λέγονται τα ονόματα των ανθρώπων και των τόπων.

 Το όνομα «Μαργαρίτα» είναι ένα κύριο όνομα. Της Αθηνάς της αρέσει κυρίως η ζωγραφική, δηλαδή η ζωγραφική της αρέσει περισσότερο από οτιδήποτε άλλο. κύ-ρι-ος

Ποια άλλα κύρια ονόματα ξέρεις;

κύριος [ο], κυρία [η] ουσιαστικό

(κύριοι, κυρίες)

☑ Σήμερα ήρθαν στο σπίτι ο κύριος Δημήτρης και μία κυρία από το διπλανό μαγαζί.

✓ Κυρία λέμε τη δασκάλα μας στο σχολείο και κύριο τον δάσκαλό μας.

✓ Ο κύριος ενός σπιτιού είναι ο ιδιοκτήτης του.

◇ Όταν ο στρατός κυριεύει μία πόλη, πολεμάει και την κάνει δική του, την κατακτά. 🎵 κύ-ρι-ος

κυρτός, κυρτή, κυρτό επίθετο
(κυρτοί, κυρτές, κυρτά)

☑ Όταν κάτι είναι κυρτό, κάνει μία καμπύλη προς τα έξω. Κυρτό λέμε και κάτι που μοιάζει με

α κυρτός ----- κυψέλη

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καμπούρα. ✍ Η θεία του κυρίου
Μιχάλη έχει κυρτή μύτη. ● κοί-
λος 🎵 κυρ-τός

κύτταρο [το] ουσιαστικό
(κύτταρα)

☑ Το κύτταρο είναι το μικρότε-
ρο μέρος του σώματος όλων
των ζωντανών οργανισμών.
🎵 κύτ-τα-ρο

κυψέλη [η] ουσιαστικό (κυψέ-
λες) ☑ Κυψέλη λέμε το μέρος
όπου μένουν οι μέλισσες και
φτιάχνουν το μέλι τους.

✓ Κυψέλη λέμε και όλες τις με-
λισσες που μένουν στο ίδιο με-
ρος. 🎵 κυ-ψέ-λη

κώδικας [ο] ουσιαστικό
(κώδικες)

☑ Ο κώδικας είναι μία ομάδα από σύμβολα ή γράμματα που τα χρησιμοποιούμε για να στέλνουμε μηνύματα. ✍ Τα σήματα Μορς είναι ένας κώδικας επικοινωνίας. **◇ Ο ταχυδρομικός κώδικας είναι ένας αριθμός, διαφορετικός για κάθε πόλη που τον γράφεις στη διεύθυνσή σου. Γράφεται και Τ.Κ. Ο κώδικας οδικής κυκλοφορίας είναι κανόνες για τους πεζούς και τους οδηγούς. Γράφεται και Κ.Ο.Κ.**

🎵 κώ-δι-κας **Δες κυκλοφορία**

κωδικός [ο] ουσιαστικό

α κωδικός ----- κώλος

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

(κωδικοί)

☑ Ο κωδικός είναι ένας αριθμός πριν από ένα τηλεφωνικό νούμερο, διαφορετικός για κάθε πόλη ή χωριό. 🎵 κω-δι-κός

κώλος [ο] ουσιαστικό (κώλοι)

☑ Ο κώλος είναι το πίσω μέρος του σώματος κάτω από τη μέση σου. Συνήθως χρησιμοποιούμε

- Ποιος είναι ο δικός σου ταχυδρομικός κώδικας;

.....

- Ποιος είναι ο κωδικός τηλεφώνου της περιοχής που μένεις;

.....

τη λέξη αυτή όταν μιλάμε με τους φίλους μας και όχι όταν γράφουμε. ○ ποπός, πισινός
◇ Όταν κάνεις κωλοτούμπα, έχεις τα χέρια στο πάτωμα και τα πόδια ψηλά και γυρνάς από την άλλη μεριά. 🎵 κώ-λος

κωμωδία [η] ουσιαστικό
(κωμωδίες)

☑ Η κωμωδία είναι μία ταινία ή ένα σίριαλ που σε κάνει να γελάς. ● τραγωδία

◇ Ένας κωμικός ηθοποιός παίζει σε κωμωδίες. 🎵 κω-μω-δί-α

κώνος [ο] ουσιαστικό (κώνοι)

☑ Ο κώνος είναι ένα στερεό

α κώνος ----- κωπηλάτης

σχήμα. Το χωνάκι του παγωτού και το καπέλο της μάγισσας είναι κώνοι.

🎵 κώ-νος 🖋️ 'τα σχήματα'

κωπηλάτης [ο], κωπηλάτρια

[η] ουσιαστικό (κωπηλάτες, κωπηλάτριες)

☑️ Ο κωπηλάτης είναι ένας αθλητής που κουνάει τα κουπιά σε μία βάρκα, δηλαδή κωπηλατεί.

◇ **Κωπηλασία είναι το άθλημα που κάνει ο κωπηλάτης, όταν κωπηλατεί. κουπί**

🎵 κω-πη-λά-της

- Λέμε και η κωπηλάτισσα.

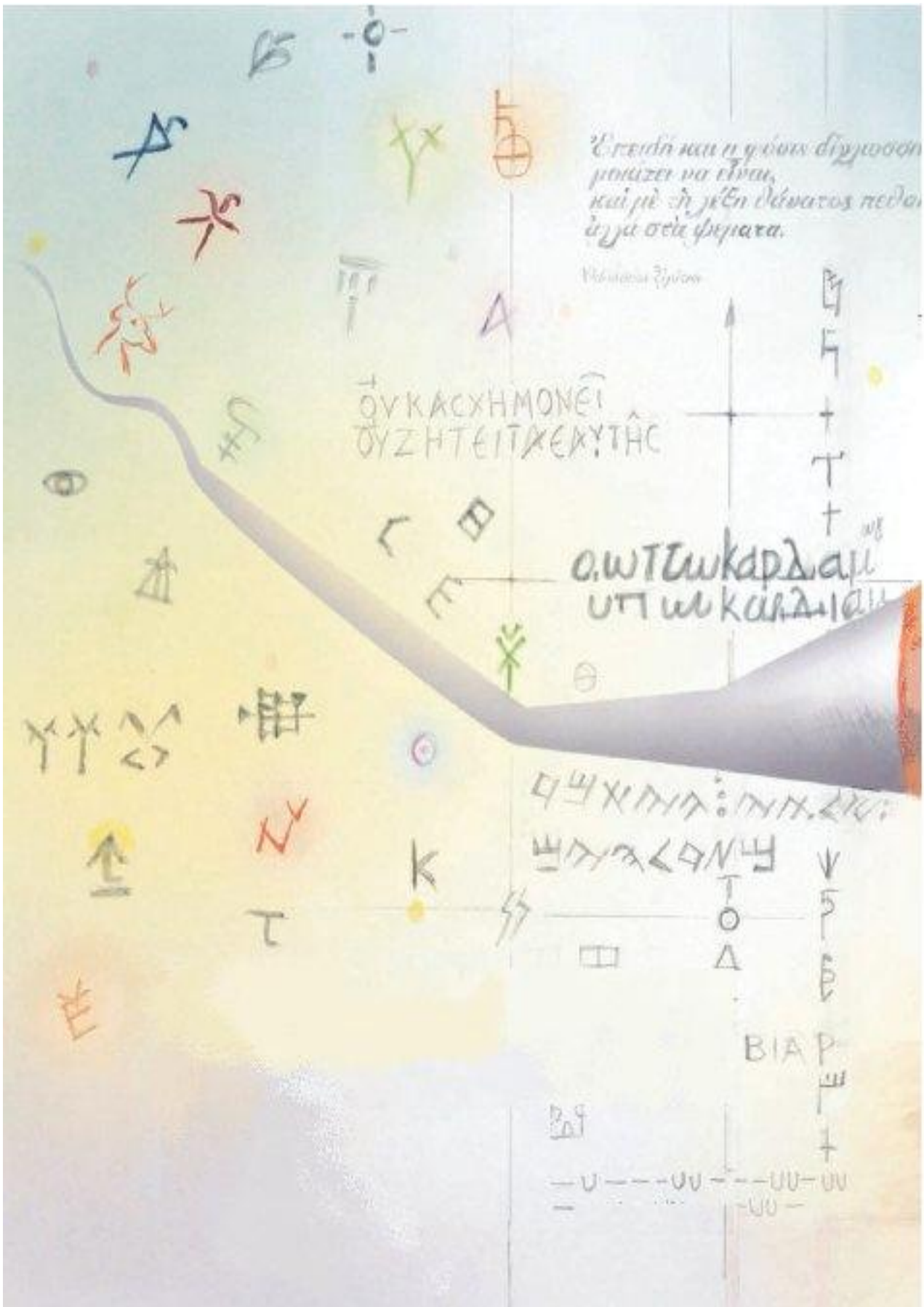

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α).

**Απαγορεύεται η αναπαραγωγή
οποιοδήποτε τμήματος αυτού του
βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώ-
ματα (copyright), ή η χρήση του σε
οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γρα-
πτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας
και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και
Αθλητισμού /ΙΤΥΕ -ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.**

Ἐπειδὴ καὶ ἡ γοῶν διαρροὴ
 μοιάζει νὰ εἶναι,
 καὶ μὴ ἡ γένεσις θάνατος περὶ
 ἕνα σέξτε φημάτα.

Πλάσμα ζῆλον

ὉΥΚΑΧΗΜΟΝΕΙ
 ΟΥΖΗΤΕΙΤΚΕΧΥΤΗΣ

ο.ωττωκαρδαι
 υττωκαρδαι

ΠΥΧΗΝΑ: ΠΥΧΗΝΑ

ΠΥΧΗΝΑ: ΠΥΧΗΝΑ

ΒΙΑΡ

ΠΥΧΗΝΑ
 -U- -UU- -UU- UU- UU-
 -UU-